

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr. 5-04/12

**par cūku audzēšanas kompleksa “*Bunči 1*” pārbūves Salaspils novada
Salaspils pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu**

Derīgs līdz 2021. gada 5. septembrim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA “*Ancers*” (reģistrācijas numurs 40002024037), adrese: Ābeļu iela 4, Salaspils, Salaspils novads, LV-2169; tālr. 67943426, elektroniskā pasta adrese: ancers2@inbox.lv (turpmāk - Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” (reģistrācijas Nr. 40003374818), adrese: Vīlandes iela 3, dz. 6, Rīga, Latvija, LV-1010; tālr. 67242411, elektroniskā pasta adrese: elle@environment.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs):

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums paredzētajai darbībai – cūku audzēšanas kompleksa “*Bunči 1*” pārbūvei Salaspils novada Salaspils pagastā (turpmāk – Ziņojums) Birojā tika iesniegts 2018. gada 17. janvārī. Papildinātais Ziņojums Birojā tika iesniegts 2018. gada 31. jūlijā.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Cūku audzēšanas kompleksa “*Bunči 1*” pārbūve (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Salaspils novads, Salaspils pagasts, nekustamais īpašums “*Bunči 1*” ar kadastra Nr.8031 003 0005 (turpmāk – Īpašums).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību un ietekmes novērtējuma gaitu:

- 3.1.1. Atbilstoši Ziņojumam Paredzētās darbības nosaukums ir *“cūku audzēšanas kompleksa “Bunci 1” pārbūve”*, tomēr pēc būtības tā ir esoša cūku audzēšanas kompleksa (turpmāk – Komplekss) darbības jaudas palielināšana, nodrošinot Kompleksā vienlaicīgi aizpildītas 14 950 vietas nobarojamām cūkām 7 dzīvnieku novietnēs, no kurām 6 ir jau esošas, bet vienas būvniecība uzsākta. Pakārtoti jaudas palielinājumam paredzēta arī saistītās Kompleksa infrastruktūras izbūve un pārbūve.
- 3.1.2. Kompleksa darbībai Īpašumā 2011. gada 23. augustā ir izsniegta Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. RI 11 IA 0007 (turpmāk – Atļauja). Saskaņā ar Atļauju Kompleksā atļautā darbība ietver dzīvnieku turēšanu 3 dzīvnieku novietnēs, tajā skaitā intensīvu cūku audzēšanu ar cūku vietu skaitu, kas nepārsniedz vienlaicīgā turēšanā 2 400 nobarojamās cūkas (virs 30 kg) un 2 500 sivēnus (līdz 30 kg), kautuvi ar jaudu 9 t nobarājamo cūku diennaktī, siltumenerģijas ražošanu 2 apkures katlos KT-F-300 ar ievadīto jaudu 0,3 MW katrs (kurināmais – malka (566 t/gadā)), ūdens ieguvī no artēziskā urbuma ar maksimālo ūdens ieguves apjomu 36 135 m³ gadā. Saskaņā ar Ziņojumu Kompleksā uzstādīti divi apkures katli ar jaudu 0,3 MW (kurināmais – malka) un viens apkures katls ar jaudu 0,08 MW (kurināmais – dīzeļdegviela).
- 3.1.3. Ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – IVN) Kompleksa paplašināšanas iecerei (Paredzētajai darbībai) tika piemērots ar Biroja 2016. gada 3. novembra lēmumu Nr. 285 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*, pamatojoties uz likuma *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* (turpmāk – Novērtējuma likums) 3. panta 6. punktu, 4. panta pirmās daļas 1) punktu, 5) punkta a) un b) apakšpunktu un 1. pielikuma 23. punkta 3) apakšpunktu.
- 3.1.4. Programmu IVN veikšanai Birojs izdeva 2016. gada 30. decembrī, tās derīguma termiņš – 2021. gada 30. decembris. Saskaņā Programmā noteikto, IVN ietvaros precizējams cūku vietu skaits un to sadalījums pa cūku kategorijām un novietnēm, izvērtējama biogāzes ražošanas kompleksa un koģenerācijas stacijas uzstādīšana, vērtējama esošo šķidrmēslu krātuvju ietilpības pietiekamība, pie nepieciešamības paredzot jaunu krātuvju būvniecību, izvērtējams kautuves jaudas palielinājums un tehniskie risinājumi, kā arī risinājumi cūku novietņu pārbūvei, tai skaitā, piemēram, ventilācijas izvadu izvietojumam, grīdu, barības padeves, šķidrmēslu savākšanas risinājumiem u.c.
- 3.1.5. Sākotnējā iecere, kam tika piemērots IVN, paredzēja, ka Kompleksā varētu tikt palielināts dzīvnieku turēšanas vietu skaits līdz ~ 16 000 vietām nobarojamām cūkām un atšķirtiemiem sivēniem (kopā), kas ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā tika mainīta uz ieceri Kompleksā veikt tikai intensīvu nobarājamo cūku (no 30 kg līdz 100 -120 kg) audzēšanu (14 950 aizpildītas vietas), par ko sagatavots aktualizētais Ziņojums (Birojā iesniegts 2018. gada 31. jūlijā). Precizētie Paredzētās darbības risinājumi paredz, ka Kompleksā (atkarībā no izvēlētajām alternatīvām) tiks izbūvētas papildus 3 jaunas šķidrmēslu krātuves, palielināta kautuves jauda līdz ~ 24t jeb 200 dzīvniekiem diennaktī, palielināts graudu apstrādes apjoms līdz 40 000 t/gadā, uzstādīti 4 papildus graudu uzglabāšanas bunkuri un viena saldēšanas iekārta. Perspektīvā kā viena no alternatīvām tiek izsvērtā arī biogāzes koģenerācijas stacijas būvniecība. Novērtēts, ka, realizējot Paredzēto darbību, Kompleksa un tā būvju šobrīd aizņemtā platība Īpašumā palielināsies no ~7,75 ha uz ~ 8,4 ha (Īpašuma kopējā platība 18,7 ha).
- 3.1.6. Esošo darbību Kompleksā Ierosinātāja veic un Paredzēto darbību plāno veikt kā Īpašuma nomniece.

3.2. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

3.2.1. Ziņojumā vērtētas divas iespējamās alternatīvas ar Paredzēto darbību saistītajam tehnoloģiskajam procesam – kūtsmēsļu (Ziņojumā un šajā Biroja atzinumā lietots arī termins – šķidrmēsļu) apsaimniekošanai:

3.2.1.1. Alternatīva Nr. 1 paredz šķidrmēsļu uzkrāšanu 5 ar stacionāriem jumtiem aprīkotās krātuvēs, šim nolūkam pārbūvējot divas esošās krātuves (jumtu uzstādīšana) un uzbūvējot 3 jaunas krātuves.

3.2.1.2. Alternatīva Nr. 2 paredz biogāzes koģenerācijas stacijas būvniecību šķidrmēsļu pārstrādei ar fermentācijas atlieku uzglabāšanu esošajās krātuvēs. Ziņojumā norādītā iekārtas jauda ~60-70t diennaktī.

3.2.2. Papildus apskatīti divi atšķirīgi Kompleksa apkures risinājumi:

3.2.2.1. Risinājums Nr. 1 paredz saglabāt esošo malkas apkures katlu, mainot tā izvietojumu no dzīvnieku novietnes Nr. 5 uz novietni Nr. 2 A, kā arī saglabāt kautuvē esošos malkas un dīzeļdegvielas apkures katlu.

3.2.2.2. Risinājums Nr. 2 paredz aizstāt visus trīs Kompleksā esošos apkures katlus ar sašķidrinātās gāzes (turpmāk – SNG) apkures katliem ar maksimālo jaudu 0,3 MW katram.

3.2.3. Saistībā ar Ziņojumā aplūkotajām alternatīvām Birojs vērš akcepta lēmuma pieņemēja uzmanību uz sekojošo. No Ziņojuma izriet, ka Alternatīva Nr. 2, kas paredz biogāzes koģenerācijas stacijas būvniecību šķidrmēsļu pārstrādei, Ziņojumā aplūkota kā viens no alternatīviem risinājumiem piesārņojošo vielu un smakas emisijas samazināšanai, un tās būvniecība nav paredzēta ātrāk kā pēc ~5 gadiem, kad sasniegta Ziņojumā vērtētā Kompleksa jauda (aizpildītas 14 950 vietas nobarojamām cūkām). Ievērojot Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 829 *“Īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 829) 7. un 8. punkta, kā arī Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 834 *“Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 834) 3.3.8. punkta prasības, ka kūtsmēsļu un fermentācijas atlieku uzkrāšanai jāparedz krātuves, kas nodrošina to uzkrāšanu vismaz 8 mēnešus, secināms, ka Alternatīvas Nr. 2 realizācija bez Alternatīvas Nr. 1 realizācijas nav iespējama. Alternatīvas ir vai nu viena otru papildinošas (Alternatīvas Nr. 1 un Alternatīvas Nr. 2 secīga realizācija), vai arī Paredzētās darbības realizācija tikai Alternatīvas Nr. 1 izpildījumā, jo bez Ziņojumā novērtēto 3 papildus krātuvju izbūves Noteikumu Nr. 829 un Noteikumu Nr. 834 prasību izpilde nav iespējama (krātuvju tilpumā nav ieskaitāma telpa zem dzīvnieku novietņu grīdas).

3.3. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

3.3.1. Īpašumā ir esošs Komplekss, kas darbojas kopš 1967. gada, ko Ierosinātāja apsaimnieko kopš 90-to gadu vidus. Kompleksa darbības virziens līdz šim ir intensīva nobarojamo cūku audzēšana un atšķirto sivēnu nobarošana (tiek piegādāti no šķirnes cūku audzēšanas kompleksa “Rukas”). Kompleksā ir esošs dzīvnieku barības sagatavošanas iecirknis, kur tiek pieņemti un apstrādāti graudi, kā arī pēc receptūras sagatavota dzīvnieku barība, t.sk. kompleksam “Rukas”. Kompleksa teritorijā šobrīd ir 6 esošas dzīvnieku novietnes - Nr. 1, 2, 3, 4, 5 un 6, un uzsākta vēl vienas jaunas dzīvnieku novietnes – Nr. 2A būvniecība (būvniecībai izsniegta Salaspils novada būvvaldes 2015. gada 25. maija būvatļauja Nr. BV/1-11/15/42).

- 3.3.2. 2017. gadā Kompleksā tika konstatēta dzīvnieku inficēšanās ar Āfrikas cūku mēri, kā rezultātā 2017. gada februārī tika likvidēti visi Kompleksā esošie dzīvnieki un veikta Kompleksa dezinfekcija.
- 3.3.3. Saskaņā ar Ziņojumu audzēšanas ciklu skaits gadā nobarojamām cūkām Kompleksā ir 3,2 un atšķirtiemi sivēniem – 4. Tā kā Atļaujā noteiktā Kompleksa darbības jauda ir 2 400 nobarojamās cūkas (30 kg – 100 kg) un 2 500 sivēni (līdz 30 kg) vienlaicīgā turēšanā, - kopējais līdz šim atļautais izaudzēto dzīvnieku skaits gadā sastāda ~ 17 680. Tomēr saskaņā ar Ziņojumu (21. lpp.) 2015. gada 18. decembrī integrētās pārbaudes laikā Pārvalde konstatēja, ka Kompleksā ir ~9 000 cūkas, atļauto 4 900 vietā, par ko Ierosinātāja saukta pie administratīvās atbildības. Minēto apstiprina arī Lauksaimniecības datu centra Lauksaimniecības dzīvnieku reģistrā reģistrētā informācija par Ierosinātājas ganāmpulka sastāvu - līdz pat 2017. gada sākumam, kad Kompleksā tika konstatēts Āfrikas cūku mēris, Ierosinātāja Kompleksā īstenoja vairāk kā 9 000 nobarājamo cūku audzēšanu vienlaicīgā turēšanā (atļauto 2 400 vietā). Arī no Ziņojuma izriet, ka dzīvnieki tiek turēti 5 novietnēs, lai gan saskaņā ar Atļaujā noteikto - dzīvnieku turēšana Kompleksā atļauta 3 novietnēs.
- 3.3.4. Vadoties no Lauksaimniecības datu centra reģistra datiem, secināms, ka Kompleksā ar 2018. gada martu ir uzsākta dzīvnieku vietu aizpildīšana, tomēr secināms, ka jau atkārtoti tiek pārsniegts Atļaujā noteiktais maksimāli aizpildīto dzīvnieku vietu skaits un kopš 2018. gada jūlija Kompleksā tiek nodrošināta jau 5 198 nobarājamo cūku un 18 sivēnmāšu vienlaicīga turēšana.
- 3.3.5. Saskaņā ar spēkā esošā Salaspils novada teritorijas plānojuma 2013.-2025. gadam (apstiprināts ar Salaspils novada domes 2013. gada 19. jūlija saistošajiem noteikumiem Nr. 18/2013 “*Salaspils novada Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un Grafiskā daļa*”) (turpmāk – Novada plānojums) grafisko daļu “*Teritorijas funkcionālā zonējuma karte*” - Īpašuma daļai, kurā atrodas Kompleksa teritorija, noteikts zonējums “*Rūpnieciskās apbūves teritorija (R)*”, turpmākas plānošanas teritorija (autoceļu attīstībai), kā arī nelielai daļai – “*Lauksaimniecības teritorija (L)*”. Savukārt blakus Kompleksam atrodas “*Mežu teritorijas (M)*” un “*Lauksaimniecības teritorijas (L)*”. Turpmākās plānošanas teritorijas josla, kas šķērso Kompleksa teritoriju (ziemeļu daļā) Novada plānojumā rezervēta Autoceļa E22 posma “*Krancienas karjers – Slāvu aplis*” iespējamai būvniecībai, kam laika periodā no 2008. - 2010. gadam tika veikts IVN.
- 3.3.6. Uz R no Kompleksa teritorijas ir plānota Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas Rail Baltica (turpmāk – dzelzceļa līnija Rail Baltica) būvniecība trasē, kas akceptēta ar Ministru kabineta 2016.gada 24.augusta rīkojumu Nr.467 „*Par Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas Rail Baltica būvniecībai paredzētās darbības akceptu*”. Dzelzceļa līnijas Rail Baltica būvniecības vieta atrodas ~100 m attālumā no Kompleksa robežas un nelielu Kompleksa daļu, iespējams, skars dzelzceļa līnijas aizsargjosla.
- 3.3.7. Kompleksam tuvākās dzīvojamās mājas atrodas dienvidaustrumu virzienā - “*Bunci 4*” (~ 150 m), “*Jaunsproģi*” (~ 340 m) un “*Bunci*” (~ 440 m). No minētajām viensētām tuvākā - “*Bunci 4*” atrodas tā paša Īpašuma teritorijā, kur Komplekss. Citas viensētas atrodas tālāk uz dienvidrietumiem, otrpus Mazajai Juglai (viensētas “*Iksi*” un “*Glāznieki*” ~ 600 un 640 m attālumā). Savukārt ~ 1 km attālumā uz ziemeļrietumiem ir apdzīvotas vietas “*Varavīksne*” apbūve, bet ~ 1 km attālumā uz ziemeļaustrumiem – apdzīvotas vietas “*Cekule*” apbūve.
- 3.3.8. Piebraukšana Kompleksam ir nodrošināta no pašvaldības autoceļa C-11 (Apvedceļš-Salienieki), kas pieslēdzas autoceļam A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers-Saulkalne), aptuveni

1 km attālumā uz dienvidrietumiem ir divu autoceļu - A4 Rīgas apvedceļa un valsts reģionālā autoceļa P5 (Ulbroka-Ogre) krustojums.

- 3.3.9. Kompleksa teritorijā ir kautuve, kas ir izbūvēta 20. gs. 80-tajos gados, tās pašreizējā jauda ir līdz 9 t kautķermeņu diennaktī. Kautuvē ir uzstādītas 2 konteiner-tipa saldēšanas iekārtas, kurās kā aukstuma aģents tiek izmantots freons R404A. Notekūdeņi no kautuves tiek savākti un novadīti uz nosēdakām, no kurienes notekūdeņi tiek izvesti uz attīrīšanas iekārtām. Notekūdeņu priekšattīrīšanai kautuvē ir uzstādīti tauku ķērāji. Siltumenerģijas nodrošināšanai kautuvē ir uzstādīti 2 apkures katli – viens ar jaudu 0,3 MW (kurināmais – malka) un otrs ar jaudu 0,08 MW (kurināmais – dīzeļdegviela).
- 3.3.10. Kompleksa teritorijā 2016. gadā ir uzstādīta caurplūdes graudu kalte “GXL8” un graudu un gatavās barības uzglabāšanas bunkuri. Graudu kaltes siltuma jauda ir 3,5 MW, kā kurināmais tiek izmantota sašķidrinātā naftas gāze (turpmāk – SNG) (tā tiek uzglabāta 3 virszemes rezervuāros ar kopējo ietilpību 27 m³). Graudu apstrāde notiek kaltēšanas kolonnā ar tiešās žāvēšanas paņēmieni, un kaltes ražība ir līdz 43 t/h. Graudu un dzīvnieku barības uzglabāšanai ir uzstādītas 4 tvertnes, katras tvertnes ietilpība ir 1 700 m³. Kaltē ir uzstādīti 3 priekšbunkuri, ar kopējo ietilpību 990 m³. Maksimālais graudu pieņemšanas apjoms ir 30 000 t/gadā.
- 3.3.11. Dzesēšanas sistēmas novietnēs nav ierīkotas, bet novietnē atšķirto sivēnu turēšanai ir uzstādīta ūdens apkures sistēma grīdā (apkures katla jauda – 0,3 MW, kurināmais – malka).
- 3.3.12. Kompleksa ūdensapgādi nodrošina tā teritorijā esošs urbums Nr. 18196, kas ierīkots 1971. gadā un atrodas aptuveni 100 m attālumā no dzīvnieku novietnēm (Kompleksā esošo objektu izvietojums ietverts Ziņojuma 1.2. attēlā). Ūdens tiek iegūts no Gaujas ūdens horizonta D3gj. Urbuma dziļums ir 115 m un debits 6,1 l/s. Urbumam uzstādīts sūknis ar jaudu 3 l/s un nodrošināta stingrā režīma aizsargjosla 10 m rādiusā (virszemes ūdens, grunts un gruntsūdens kvalitātes raksturojums aplūkots šī Atzinuma 6.4.5. apakšnodaļā).
- 3.3.13. Detalizēts Kompleksā īstenoto biodrošības pasākumu apraksts ietverts Ziņojuma 1.14.1.sadaļā. Īsumā raksturojot, Kompleksam ir trīs iebrauktuves, kuras aprīkotas ar dezinfekcijas vārtiem-pakaviem. Zona autotransportam ir atdalīta ar sētu no novietņu teritorijas, kurā tas neiebrauc. Kompleksā ir izvietoti sanitārie konteineri un ierīkotas dezinfekcijas bedres-vannas ar dezinfekcijas paklājiem. Kā dezinfekcijas līdzeklis Kompleksā tiek izmantots Virocid (0,5 %). Kompleksa teritorijā ir izvietoti 3 slēgti metāla konteineri (katra ietilpība 1 m³) kritušo dzīvnieku utilizācijai. Kompleksā nenotiek ilgstoša atkritumu uzglabāšana, radušies atkritumi tiek nodoti uzņēmumiem ar atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas atļauju.
- 3.3.14. Īpašuma teritorijā ir AS “*Sadales tīkls*” apakšstacija, kam pieslēgtas divas 20 kV gaisvadu elektropārvades līnijas, kas Kompleksam nodrošina nepieciešamo jaudu, kā arī elektropārvades līnijas bojājumu gadījumā ir iespējama pārslēgšana no vienas līnijas uz otru. Kompleksa teritorijā ir uzstādīts dīzeļdegvielas generators, kas var nodrošināt elektroapgādi elektroenerģijas padeves pārtraukuma gadījumā.
- 3.3.15. Kompleksā notiekošais cūku audzēšanas process ietver cūku turēšanu, barības sagatavošanu, barošanu un dzirdināšanu, kā arī šķidrmēslu savākšanu:
- 3.3.15.1. Nobarojamās cūkas tiek turētas 5 novietnēs. Šķidrie kūstmēsli un dzīvnieku novietņu mazgāšanas ūdeņi tiek uzkrāti gan zem dzīvnieku novietņu grīdas, gan 2 esošās kūstmēslu krātuvēs. Sākotnēji tie caur režģu grīdām novietnēs nonāk telpā zem grīdas (Ziņojumā lietotais termins - savākšanas vannas) ar tilpumiem – novietnē Nr. 2 – 1 100 m³, novietnē Nr. 3 – 600 m³, novietnē Nr. 4 – 1 400 m³ un novietnē Nr. 5 – 800 m³, bet novietnē Nr. 6 – 850 m³. Tālāk tie tiek novadīti uz hermētiskām

starpakām, kas atrodas pie novietnēm Nr. 2 (ietilpība 15 m³) un Nr. 6 (ietilpība 20 m³). No starpakām ar sūkņa palīdzību šķidrmēsli tiek pārsūkņēti uz divām krātuvēm ar kopējo ietilpību ir 8 140 m³. Krātuvēm šobrīd nav nodrošināts cietais segums, tās tiek ekspluatētas ar dabīgo peldošo slāni.

- 3.3.15.2. Atbilstoši biodrošības pasākumu plānam dzīvnieku novietnes, t.sk. korpusus savienojušie gaiteni, tiek regulāri mazgāti ar augstspiediena mazgāšanas iekārtu un dezinficēti ar dezinfekcijas līdzekli *Viroid* (0,5 %) (kopējais patēriņš – 100 l). Novietņu mazgāšana un dezinfekcija tiek veikta pēc katra audzēšanas cikla, bet kautuves telpu un iekārtu – katras darba dienas beigās. Reizi mēnesī tiek veikta visa Kompleksa teritorijas deratizācija un dezinfekcija.
- 3.3.15.3. Dzīvnieku ēdināšanai tiek izmantota sausā barība, kuras galvenā sastāvdaļa ir samalta labība (kvieši, mieži un soja), kam tiek pievienota augu vai rapšu eļļa un nepieciešamās piedevas (rūpnieciski ražotas speciālās piedevas (10 t/gadā, kas satur nepieciešamās aminoskābes, minerālus, mikroelementus, vitamīnus u.c. sastāvdaļas). Barība tiek sagatavota barības sagatavošanas iecirknī, nodrošinot katrai dzīvnieku grupai piemērotu barības sastāvu. Cūkas tiek dzirdinātas, izmantojot individuālās nipeļa tipa dzirdnes, kas izvietotas cūku aizgaldos.
- 3.3.15.4. Saskaņā ar Atļauju kopējais šķidrmēsļu apjoms gada laikā kopā ar mazgāšanas un nokrišņu ūdeņiem Kompleksā (atļautajai darbības jaudai) ir vidēji 6 800 m³, t.sk. 5 800 t šķidrmēsļu, kam atbilst 20,12 t slāpekļa. Vadoties no Noteikumu Nr. 834 3.3.2. punkta prasībām, Ziņojumā novērtēts, ka kūsmēsļu izkļiedei nepieciešamā lauksaimniecības zemju platība šobrīd ir 182 ha. Kā izriet no Ziņojuma, ir saskaņota šķidrmēsļu izvešana un izkļiede uz lauksaimniecības zemēm tikai daļā no nepieciešamās teritorijas (2017. gada 1. novembrī – 58,2 ha platībā), savukārt pārējie šķidrmēsli tiek pārdoti biogāzes ražotājiem (~ 50 %) un citiem uzņēmumiem (10 – 20 %). Šķidrmēsļu izvešanai un izkļiedei tiek izmantota speciāli aprīkota traktortehnika. Ierosinātās rīcībā ir tikai viena traktortehnikas vienība ar 30 m³ lielu cisternu, pie nepieciešamības tiek pirks pakalpojums no komersantiem, kuru rīcībā ir nepieciešamais tehniskais aprīkojums šķidrmēsļu izvešanai un izkļiedei. Atbilstoši Ziņojumam cisternu uzpildes vieta pie krātuves ir nodrošināta ar cieto segumu.
- 3.3.15.5. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 834 4. punktu Salaspils novada teritorija noteikta kā īpaši jutīga teritorija, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem, kas ietekmē arī kūsmēsļu apsaimniekošanas nosacījumus. Ievērojot Noteikumos Nr. 834 noteiktos aprobežojumus, kūsmēsli izkļiedēšanai netiek izvesti laika posmā no 20. oktobra līdz 15. martam, izņemot, ja izkļiede paredzēta zālajos – no 5. novembra līdz 15. martam.
- 3.3.16. Novērtējot vides apstākļus uzņēmuma teritorijā un tā apkārtnē, Ziņojumā norādīts sekojošais:
- 3.3.16.1. Komplekss un tam piegulošā teritorija atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā Daugavas labajā krastā. Kompleksam tuvākā ūdenstece ir Mazā Jugla, kas atrodas apmēram 450 m uz dienvidiem no kompleksa teritorijas. Norādāms, ka Mazās Juglas posms no Dobelniekiem līdz Juglas ezeram ir iekļauts Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumos Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 118) kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi. Kompleksa apkārtnes hidroloģisko tīklu veido meliorēto lauksaimniecības zemju meliorācijas sistēmas (koplietošanas ūdensnotekas 4123454313:05 un 4123454313:25), kas virszemes noteci novada Mazajā Juglā.

- 3.3.16.2. Kompleksa teritorijā un piegulošajā apkārtnē zemes virsma ir līdzena, tās absolūtās atzīmes ir 9 – 11 m v.j.l., un gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļums atkarībā no sezonas un reljefa svārstās no 0,7 līdz 1,5 m dziļumam no zemes virsas. Līdz 200 m attālumam ap Paredzētās darbības vietu atrodas viena dzīvojamā māja - “*Bunči 4*”, kas dzeramā ūdens ieguvei izmanto 20 m dziļu urbumu.
- 3.3.16.3. Kompleksa un tam piegulošās teritorijas ģeoloģiskā griezuma augšējo daļu veido kvartāra nogulumi, kuru kopējais biežums mainās no 5 līdz 12 m. Šo nogulumu augšējā daļā atsedzas smilts un smilšmāls. Ziņojumā teritorijas inženierģeoloģiskie apstākļi novērtēti kā piemēroti Paredzētās darbības ietvaros plānoto būvju būvniecībai.
- 3.3.16.4. Darbības vieta neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, kā arī saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmu “*Ozols*” tajā neatrodas īpaši aizsargājamas dabas vērtības, bet tuvākie mikroliegumi atrodas ~10 km attālumā. Ar paredzētās darbības teritoriju ziemeļos robežojas un izvietojas līdz 2 km uz ziemeļiem vairāki Eiropas nozīmes aizsargājama meža biotopu poligoni (9010* Veci vai dabiski boreāli meži).
- 3.3.16.5. Darbības vietā un tās tiešā tuvumā neatrodas kultūras pieminekļi, rekreācijas un tūrisma objekti. Tuvākais Vietējas nozīmes industriālais piemineklis ir dzelzceļa tilts pār Mazo Juglu (reģ. Nr. 8902) (2 km attālumā uz ziemeļrietumiem) no Paredzētās darbības vietas. Paredzētās darbībai vietai tuvākā rekreācijas teritorija – zirgu izjādes – atrodas otrpus Rīgas apvedceļam aiz meža masīva 0,6 km attālumā no cūku audzēšanas kompleksa.
- 3.3.16.6. Saskaņā ar VSIA „*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) uzturēto datu bāzi “*Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs*” Kompleksam tuvākā piesārņotā vieta ir bijusī PSRS armijas teritorija (daļa Cekule) ar reģistrācijas Nr. 80968/702, kas atrodas aptuveni 2 km uz ziemeļiem no Kompleksa.

3.4. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.4.1. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības īstenošanai nav nepieciešama jaunu dzīvnieku novietņu būvniecība vai esošo novietņu paplašināšana. Paredzētās darbības ietvaros plānots veikt sekojošas darbības:
  - 3.4.1.1. Kompleksā plānots palielināt vienlaicīgi turēto dzīvnieku skaitu līdz 14 950 nobarojamām cūkām, atsakoties no atšķirto sivēnu nobarošanas. Nobarojamo cūku audzēšana turpmāk paredzēta visās esošajās novietnēs Nr. 1, 2, 3, 4, 5 un 6 un, kā arī jaunajā novietnē - Nr. 2A, kuras būvniecība ir uzsākta.
  - 3.4.1.2. Kompleksa rietumu daļā paredzēts izbūvēt 3 jaunas šķidrmēslu krātuves. Katras krātuves ietilpība paredzēta 4 070 m³ un tās plānots aprīkot ar stacionāriem jumtiem. Paredzēta arī esošo 2 šķidrmēslu krātuvju pārbūve, aprīkojot tās ar stacionāriem jumtiem.
  - 3.4.1.3. Kompleksa barības sagatavošanas iecirknī paredzēts uzstādīt papildus 4 graudu uzglabāšanas tvertnes, katras tvertnes ietilpība – 1 700 m³.
  - 3.4.1.4. Kautuvē plānots palielināt jaudu no 9t līdz ~ 24t diennaktī, kā arī palielināt saldēšanas iekārtu skaitu (kopskaitā paredzētas 3).
  - 3.4.1.5. Kompleksā paredzēts palielināt kritušo dzīvnieku uzglabāšanas apjomu (no 3 līdz 4 m³) vai palielināt atkritumu izvešanas biežumu.

- 3.4.1.6. Alternatīva Nr. 2 paredz biogāzes koģenerācijas stacijas būvniecību Kompleksa teritorijā ar jaudu 60 – 70t pārstrādātu šķidrmēslu diennaktī.
- 3.4.2. Tā kā Kompleksā paredzēts nodrošināt 14 950 aizpildītas nobarojamo cūku turēšanas vietas ar audzēšanas ciklu skaitu gadā – 3,2, izaudzēto dzīvnieku skaits Kompleksā aprēķināts kā 47 840 gadā.
- 3.4.3. Jauno novietni Nr. 2A ar slēgtu galeriju paredzēts funkcionāli savienot ar pārējām novietnēm, kā arī izbūvēt pieslēgumus ūdensapgādes, elektroapgādes un šķidrmēslu savākšanas sistēmām. No Ziņojuma neizriet viennozīmīga informācija – vai visām dzīvnieku novietnēm ventilācijas sistēmas izvadi jau šobrīd ir izvietoti uz jumtiem, tomēr ietekmju novērtējums veikts, pieņemot, ka šāds risinājums ir nodrošināts visās 7 novietnēs, neparedzot novietņu pārbūvi (izņemot novietni Nr. 1). Saskaņā ar Ziņojumu optimālais mikroklimats Kompleksā tiks nodrošināts, variējot gaisa pieplūdes un nosūces ventilācijas jaudu, bet ventilācijas izvadi visām novietnēm būs izvietoti uz jumta. Dzīvniekus paredzēts turēt grupās (istabās). Paredzēts, ka dzirdināšanas sistēmas būs aprīkotas ar individuāliem nipelēm un novietnes – ar redeļu grīdām (maksimālais spraugu platums starp redelēm norādīts 18 mm un minimālais redeļu platums – 80 mm) un zemgrīdas krātuvēm.
- 3.4.4. Tā kā plānota dzīvnieku turēšanas vietu skaita palielināšana, palielināsies arī saražotais šķidro kūstmēslu daudzums. Arī pēc Paredzētās darbības īstenošanas šķidrmēsls tiks novadīti novietņu mazgāšanas notekūdeņi, bet krātuvēs vairs nenonāks nokrišņu ūdeņi, jo krātuvēm plānots uzstādīt stacionārus jumtus. Ziņojumā aprēķināts, ka palielinājums sagaidāms līdz 29 900 t jeb 28 610 m³ gadā (diennaktī radīto šķidrmēslu daudzums aprēķināts kā ~83 t/dnn). Attiecīgi ar šķidrmēsliem radītais slāpekļa daudzums palielināsies līdz 101,66 tonnām gadā, bet šķidrmēslu izklīdei nepieciešamā plātība – līdz 879 ha. Kompleksa teritorijā ir 2 šķidrmēslu krātuves ar ietilpību 4 070 m³ un paredzēts izbūvēt vēl 3 šķidrmēslu krātuves ar līdzvērtīgu tilpumu, un krātuvju kopējā ietilpība sasniegs 20 350 m³. Ar šādas tilpības krātuvēm tiktu nodrošināta Noteikumos Nr. 834 noteiktā prasība, ka kūstmēslu (vai fermentācijas atlieku) uzglabāšanai nodrošināms tāds krātuves tilpums, kas tās ļauj uzkrāt vismaz astoņus mēnešus.
- 3.4.5. No Ziņojuma izriet, ka novietnē Nr. 2A paredzēts nodrošināt siltumapgādi, kā vienu no iemesliem minot atvesto cūku izmitināšanu ziemas periodā pie zemām gaisa temperatūrām. Saskaņā ar Ziņojumu iespējami divi risinājumi - pārvietot esošo malkas apkures katlu ar 0,3 MW no novietnes Nr. 5 vai uzstādīt jaunu SNG apkures katlu ar jaudu 0,3 MW. Gadījumā, ja tiks īstenots risinājums mainīt novietņu apsildes veidu (kurināmā maiņa no malkas uz SNG), SNG patēriņš apkures katliem prognozēts līdz 360 tonnām gadā (tilpums sašķidrinātā veidā 621 m³).
- 3.4.6. Atbilstoši Ziņojumam kautuves jauda šobrīd ir 9 t un ir paredzēta kautuves jaudas palielināšana. Ziņojumā norādīts, ka kautuves jauda ar Paredzētās darbības realizāciju sasniegs ~200 dzīvnieku vienības diennaktī, tomēr Birojs to pieņem kā acīmredzamu pārrakstīšanās kļūdu (domāti 200 dzīvnieki), jo nobarojamo cūku gadījumā šāds apjoms atbilstu 2000 dzīvniekiem diennaktī. Ņemot vērā nobarojamo cūku svaru (100-120 kg), prognozējams, ka kautuves jauda pieaugs līdz ~24 t/dnn.
- 3.4.7. Līdz ar plānoto dzīvnieku vietu skaitu pieaugumu paredzams kopējā ūdens patēriņa pieaugums. Šobrīd atļautais pazemes ūdens ieguves apjoms Kompleksā noteikts 36 135 m³/gadā, bet saskaņā ar Ziņojumu - faktiskais ūdens patēriņš nepārsniedz 16 000 m³ gadā. Pēc Paredzētās darbības realizācijas ūdens patēriņš prognozēts 26 100 m³/gadā. Ņemot vērā minēto – Kompleksā palielināsies arī notekūdeņu apjoms. Atbilstoši Ziņojumam 25 000 m³ ūdens tiks novirzīts dzīvnieku dzirdināšanai un barības sagatavošanai, savukārt novietņu mazgāšanai prognozēti 400 m³, kautuves mazgāšanai ~ 100 m³, biodrošības pasākumu nodrošināšanai ~ 100 m³. Tāpat prognozēts ūdens

patēriņa pieaugums sadzīves vajadzībām no 235 līdz 500 m³. Birojs konstatē, ka, ņemot vērā gan kopējo mazgājamo platību pēc Paredzētās darbības realizācijas, gan nobarojamo cūku audzēšanas ciklu skaitu un to, ka plānota arī kautuves jaudas palielināšana, kopējais ūdens patēriņš varētu būt arī lielāks par Ziņojumā ievērtēto. Attiecīgos ietekmes aspektus, kas izriet no ūdens patēriņa pieauguma Birojs aplūko šī atzinuma 6.4.5. apakšnodaļā.

- 3.4.8. Ņemot vērā Kompleksā plānotās izmaiņas, sagaidāms dezinfekcijas līdzekļa *Virocid* patēriņa pieaugums līdz 400 l/gadā. Vienlaikus norādīts, ka dezinfekcijas līdzekļa patēriņš var mainīties, mainoties nodrošināmo biodrošības pasākumu prasībām vai izvēloties citu dezinfekcijas līdzekli. Vietās, kur plānoti darbi ar ķīmiskajām vielām, atradīsies absorbentu komplekti. Paredzētās darbības ietvaros sagaidāms kopējais Kompleksā radīto atkritumu, t.sk. kritušo dzīvnieku, apjoma pieaugums. Vienlaikus Ziņojumā nav norādīts, ka plānotas būtiskas izmaiņas esošajā ražošanas procesu vadības, uzraudzības un kontroles sistēmā.
- 3.4.9. Graudu apstrādes apjoms sasniegs 40 000 t/gadā, tāpat pieaugs arī barības piedevu patēriņš līdz 15 t/gadā.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 1.1. Ierosinātājas 2016. gada 17. oktobra iesniegums ietekmes uz vidi novērtējumam (Birojā saņemts 2016. gada 20. oktobrī un reģistrēts ar Nr. 1991).
- 1.2. Biroja 2016. gada 3. novembra lēmums Nr. 285 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*.
- 1.3. Izstrādātājas 2016. gada 29. novembra vēstule, kurā sniegta informācija par Biroja mājaslapā publicējamo informāciju saistībā par paziņojumu par ietekmes uz vidi novērtējuma uzsākšanu un sabiedrisko apspriešanu (Birojā saņemta 2016. gada 29. novembrī un reģistrēta ar Nr. 2252).
- 1.4. Ierosinātājas 2016. gada 30. novembra iesniegums *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma programmu esošā cūku audzēšanas kompleksa “Bunči 1” (atrašanās vieta: “Bunči 1”, Salaspils pagasts, Salaspils novads) pārbūvei”* (Birojā saņemts 2016. gada 2. decembrī un reģistrēts ar Nr. 2271).
- 1.5. Izstrādātājas 2016. gada 23. decembra vēstule *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem – cūku audzēšanas kompleksa “Bunči 1” pārbūvei Salaspils pagastā Salaspils novadā”* ar tai pievienotajiem pielikumiem: kopija no 2016. gada 2. decembra izdevuma *“Salaspils vēstis”*, kurā publicēts paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu; zemes vienību īpašnieku (valdītāju) saraksts, kuriem nosūtīts ierakstīts paziņojums par sākotnējo sabiedrisko apspriešanu; Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2016. gada 12. decembra vēstules Nr. 24/20.1-1-20/3769 *“Par vēstules pārsūtīšanu”* kopija; Ierosinātājas 2016. gada 30. novembra vēstules *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu”* kopija; sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols un prezentācija (Birojā saņemts 2016. gada 23. decembrī un reģistrēts ar Nr. 2404).
- 1.6. Biroja 2016. gada 30. decembra *“Programma ietekmes uz vidi novērtējumam cūku audzēšanas kompleksa “Bunči 1” pārbūvei Salaspils pagastā Salaspils novadā”* (turpmāk – Programma).
- 1.7. Biroja 2016. gada 30. decembra vēstule Nr. 3-01/1737 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”*, ar ko Ierosinātājai nosūtīta Programma, kā arī norādīts, ka ziņojuma izstrādāšanas laikā jākonsultējas ar VAS *“Latvijas Valsts ceļi”* un Satiksmes ministriju.
- 1.8. Ierosinātājas 2017. gada 15. decembra e-pasts ar pievienotu 2017. gada 11. decembra *“SIA “Ancers” paredzētās darbības – cūku audzēšanas kompleksa “Bunči 1” pārbūve Salaspils novadā – ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) ziņojuma sabiedriskās apspriešanas*

sanāksmes protokols” kopiju (Birojā saņemts 2017. gada 15. decembrī un reģistrēts ar Nr. 3-01/2114).

- 1.9. Satiksmes ministrijas 2017. gada 29. decembra vēstule Nr. 09-02/3955 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, kurā sniegts viedoklis par Ziņojumu (Birojā saņemts 2018. gada 4. janvārī un reģistrēta ar Nr. 5-01/19).
- 1.10. Ierosinātājas 2018. gada 17. janvāra iesniegums “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu atzinuma saņemšanai*” ar pievienotajiem pielikumiem – “*Cūku audzēšanas kompleksa “Bunči 1” pārbūve Salaspils novada Salaspils pagastā Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums*” (3 eksemplāri papīra formātā un viens usb datu nesējā); paziņojums par Birojā iesniegto ziņojumu atzinuma saņemšanai (Birojā saņemts 2018. gada 17. janvārī un reģistrēts ar Nr. 5-01/110).
- 1.11. Satiksmes ministrijas 2018. gada 20. februāra vēstule Nr. 09-02/535 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, ar ko sniegts viedoklis par Rail Baltica dzelzceļa līnijas plānoto aizsargjoslas aizņemto teritorijas daļu Paredzētās darbības tuvumā.
- 1.12. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2018. gada 27. februāra vēstule Nr. 4.5.-20/1483 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu SIA “Ancers” cūku audzēšanas kompleksam*”.
- 1.13. Biroja 2018. gada 15. marta vēstule Nr. 5-01/286 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, ar kuru lūgts papildināt Ziņojumu un pārsūtītas saņemtās atsauksmes.
- 1.14. Salaspils novada domes 2018. gada 21. marta vēstule Nr. ADM/10-3.5/18/767 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 1.15. Biroja 2018. gada 27. marta vēstule Nr. 5-01/328 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, ar kuru pārsūtīta Salaspils novada domes atsauksme.
- 1.16. Ierosinātājas 2018. gada 30. jūlija iesniegums “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālo versiju*” ar pievienotajiem pielikumiem – ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālo redakciju (1 eksemplārs papīra formātā un elektroniskā versija usb datu nesējā) (Birojā saņemts 2018. gada 31. jūlijā un reģistrēts ar Nr. 5-01/1274).

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Paziņojums par sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstā “*Salaspils Vēstis*” 2016. gada 2. decembrī izdevumā Nr. 23 (645). Informācija tika ievietota arī Salaspils novada domes tīmekļa vietnē www.salaspils.lv, Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv, kā arī Biroja tīmekļa vietnē www.vpvp.gov.lv. Informatīvie materiāli bija pieejami Salaspils novada domē (Līvzemes iela 8, Salaspils, Salaspils novads) un Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv. Individuāli paziņojumi tika izsūtīti Īpašumam piegulošo nekustamo īpašumu īpašniekiem (kopā 5 īpašnieki/valdītāji). Rakstiskus priekšlikumus Birojā bija iespējams iesniegt līdz 2016. gada 22. decembrim.
- 5.1.2. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2016. gada 15. decembrī plkst. 16:00 Salaspils novada domē (Līvzemes iela 8, Salaspils, Salaspils novads). Saskaņā ar 2016. gada 15. decembra sanāksmes protokolu tajā piedalījās 13 personas. Klātesošajiem tika sniegta informācija par uzņēmuma līdzšinējo un plānoto darbību, ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, kā arī bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes. Sanāksmes dalībnieki interesējās par Salaspils novadā plānotajiem infrastruktūras objektiem un to ietekmi uz tālāko Kompleksa attīstību, jautājumiem, kas saistīti ar biodiversību, smaku izplatību un šķidrmēslu izkliedi, kā arī pārkāpumiem līdzšinējā uzņēmuma darbībā.

5.1.3. Ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs nesaņēma priekšlikumus.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes un apspriešanas stadijā:

5.2.1. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstā “*Salaspils Vēstis*” 2017. gada 1. decembra izdevumā Nr. 23 (669), kā arī Salaspils novada domes tīmekļa vietnē www.salaspils.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvpb.gov.lv. Ziņojums bija pieejams Salaspils novada domē (Līvzemes iela 8, Salaspils, Salaspils novads) un Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv. Rakstiskus priekšlikumus par Ziņojumu Birojā varēja iesniegt līdz 2017. gada 30. decembrim.

5.2.2. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme klātienē notika 2017. gada 11. decembrī plkst. 18:00 Salaspils novada domē (Līvzemes iela 8, Salaspils, Salaspils novads). Saskaņā ar 2017. gada 11. decembra sanāksmes protokolu sanāksmē piedalījās 7 personas. Klātesošajiem tika sniegta informācija par plānoto uzņēmuma attīstību, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu un galvenajiem rezultātiem, kā arī bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes. Sanāksmes dalībnieki galvenokārt interesējās par jautājumiem saistībā ar šķidrmēslu uzglabāšanu un izkliedi, kā arī šobrīd Kompleksā veiktajiem dezinfekcijas darbiem.

5.2.3. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma Satiksmes ministrijas 2017. gada 29. decembra vēstuli Nr. 09-02/3955 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, kurā sniegta atsauksme par Ziņojumu, norādot uz nepieciešamību papildināt informāciju par biogāzes ražošanas kompleksu ar koģenerācijas staciju, t.sk. tam paredzēto aizsargjoslu un aizsargjoslas izmantošanas paredzētajiem nosacījumiem.

5.3. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

5.3.1. Birojā Ziņojums tika iesniegts 2018. gada 17. janvārī. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvpb.gov.lv. Ziņojums elektroniski bija pieejams Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv.

5.3.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par Ziņojumu, Birojā tika saņemta:

5.3.2.1. Satiksmes ministrijas 2018. gada 20. februāra vēstule Nr. 09-02/535 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, ar ko sniegts viedoklis par Rail Baltica dzelzceļa līnijas plānoto aizsargjoslas aizņemto teritorijas daļu Paredzētās darbības tuvumā.

5.3.2.2. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2018. gada 27. februāra vēstule Nr. 4.5.-20/1483 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu SIA “Ancers” cūku audzēšanas kompleksam*”, kurā norādīts, ka nepieciešams nodrošināt gruntsūdeņu kvalitātes monitoringu cūku audzēšanas Kompleksā un novērst nepilnības informācijā par notekūdeņu apsaimniekošanu.

5.3.2.3. Salaspils novada domes 2018. gada 21. marta vēstule “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, kurā norādīts, ka Dome pozitīvi vērtē sniegto Ziņojumu un neiebildst pasākumu veikšanai, kas novērsīs vai mazinās nelabvēlīgo ietekmi uz vidi un cilvēka dzīves apstākļiem SIA “Ancers” Kompleksa pārbūves gadījumā.

5.3.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20.panta otro un trešo daļu, Birojs ar 2018. gada 15. marta vēstuli Nr. 5-01/286 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*” lūdza sniegt papildus informāciju un izvērtējumu par vēstulē ietvertajiem Biroja komentāriem.

5.4. Sabiedrības informēšana par papildināto Ziņojumu:

- 5.4.1. Ziņojuma aktuālā redakcija Birojā tika iesniegta 2018. gada 31. jūlijā. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Salaspils novada domes tīmekļa vietnē www.salaspils.lv, Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv. Ziņojums elektroniski bija pieejams Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv.
- 5.4.2. 2018. gada 31. jūlijā Birojs, pamatojoties uz likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 6. primānta ceturtajā daļā un Administratīvā procesa likuma 64. panta otrajā daļā noteikto, pagarināja Ziņojuma izvērtēšanas un atzinuma izdošanas laiku SIA “*Ancers*” Paredzētajai darbībai par mēnesi.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori ir novērtējuši iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar Paredzēto darbību, tajā skaitā gaisa piesārņojošo vielu emisijas un smaku veidošanos, trokšņa līmeņu izmaiņas, Paredzētās darbības radīto vides stāvokļa izmaiņu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, ainavu, kultūrvēsturiskiem un rekreācijas objektiem, augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti u.c. jomām. Ziņojumā ir apzināta arī esošo un paredzēto tehnisko paņēmieni, kā arī organizatorisko un inženiertehnisko risinājumu atbilstība Labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (turpmāk – LPTP) prasībām, proti, analizēts sekojošos dokumentos noteiktais:
- 6.1.1. Eiropas Komisijas īstenošanas lēmums (ES) 2017/302, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES nosaka secinājumus par LPTP attiecībā uz māļputnu vai cūku intensīvo audzēšanu;
- 6.1.2. Atsauces dokuments par LPTP lopkautuvēs un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu ražošanā.
- 6.2. Paredzētā darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā, to paplašinot. Šī novērtējuma ietvarā Birojs secina, ka viens no būtiskākajiem aspektiem ir smakas, kas rodas jau esošās darbības ietvaros un palielināsies pēc Paredzētās darbības realizācijas, un līdz ar Kompleksā plānotajām izmaiņām paredzams trokšņu līmeņa pieaugums, t.sk. no transportēšanas. Potenciāli būtiska ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, augsnes un grunts kvalitāti varētu rasties avāriju situācijās, ja avārijas rezultātā augsnē, gruntī, gruntsūdeņos un virszemes ūdeņos nonāktu piesārņojošās vielas, piemēram, šķīdumslu krātuves un/vai zemgrīdas krātuves zaudētu hermētiskumu. Netiek prognozētas būtiskas ainaviskās pārmaiņas, ietekme uz kultūrvēstures vērtībām, bioloģiski vērtīgu teritoriju un ekosistēmu pārveidošana. Vienlaikus norādāms, ka Ierosinātāja ir paredzējusi pasākumu kopumu ietekmju mazināšanai, kas detalizētāk vērtēts turpmākajās šī atzinuma sadaļās, tajā skaitā ņemot vērā ārējos normatīvajos aktos noteiktos ierobežojošos apstākļus.
- 6.3. **Ziņojumā identificēti un izvērtēti šādi galvenie ar Paredzētās darbības realizāciju saistītie ietekmes uz vidi aspekti:**
- 6.3.1. Ar būvniecību, būvju tehniskajiem risinājumiem un būvju kapacitāti saistītie ietekmes aspekti.
- 6.3.2. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē.
- 6.3.3. Smaku emisija un tās izplatība.
- 6.3.4. Trokšņa līmeņa izmaiņas.
- 6.3.5. Augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība.
- 6.3.6. Avāriju un negadījumu riski.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības būtiskākās ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Ar būvniecību, būvju tehniskajiem risinājumiem un būvju kapacitāti saistītie ietekmes aspekti:

- 6.4.1.1. Saskaņā ar Ziņojumu, lai īstenotu Paredzēto darbību ar plānoto Kompleksa jaudu, nav nepieciešama jaunu dzīvnieku novietņu būvniecība, jo Kompleksā jau ir 6 dzīvnieku novietnes, bet novietnes Nr. 2A būvniecība ir jau uzsākta (to plānots pabeigt līdz 2020. gadam). Ziņojumā identificēts, ka galvenie ar būvniecību saistītie pasākumi ir kautuves remontdarbi ar mērķi palielināt tās jaudu, 3 jaunu šķidrmēslu krātuvju būvniecība un stacionāru juntu uzstādīšana šķidrmēslu krātuvēm, biogāzes iekārtas un koģenerācijas stacijas uzstādīšana un saistītās infrastruktūras izbūve (ja tiek realizēta Alternatīva Nr. 2) un 4 graudu uzglabāšanas tvertņu uzstādīšana. Tāpat paredzēta apkures katlu nomaiņa un citas saistītās infrastruktūras nodrošināšana.
- 6.4.1.2. Veicot būvdarbus, sagaidāmas būvdarbiem raksturīgās tipiskās ietekmes, tomēr būvdarbu apjoms esošā Kompleksa teritorijā nav vērtējams kā nozīmīgs un būtisks, tie nav paredzēti līdz šim maz pārveidotā teritorijā. Ziņojumā ir aplūkotas ar būvdarbiem saistītās ietekmes un to nozīmīgums, secinot, ka būvniecības laikā nav prognozējams trokšņa līmeņu pieaugums tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās. Novērtēts, ka būvniecības darbu ietvaros paredzams nenozīmīgs transporta plūsmas un trokšņa līmeņa pieaugums no būvdarbos iesaistītās tehnikas. Būvdarbi ārtelpās plānoti dienas periodā (7.00 – 19.00). Saskaņā ar Ziņojumu būvdarbu laikā radušies atkritumi tiks sašķiroti un atbilstoši apsaimniekoti. Būvgruži tiks savākti un nodoti komercsabiedrībām, kas nodarbojas ar šāda veida atkritumu apsaimniekošanu. Atsevišķi tiks savākti un apsaimniekoti metāllūžņi, kā arī bīstamie atkritumi, kas veidosies būvdarbu laikā. Kā būtisks aspekts būvniecības darbu veikšanas laikā ir identificēta biodrošība. Lai nodrošinātu Kompleksa biodrošību, būvniecības darbu veikšanā iesaistītajam personālam būs saistoši Kompleksā noteiktie biodrošības pasākumi, kuru ievērošanas kontroli nodrošinās uzņēmuma veterinārs. Tāpat atbilstoši Kompleksā noteiktajai kārtībai paredzēta būvniecībā iesaistītās tehnikas un transporta līdzekļu dezinfekcija.
- 6.4.1.3. Vērtējot būvniecības ietekmju būtiskumu, Birojs nekonstatē, ka tās varētu būt nozīmīgas un kompleksas (tās vērtējamas kā salīdzinoši īslaicīgas un pārejošas). Potenciālie avāriju radītie vides riski nav vērtējami kā augstas varbūtības notikumi, ja tiek ievēroti organizatoriski un inženiertehniski pasākumi avāriju situāciju nepieļaušanai (savākšanas materiāli, absorbenti u.c.). Ar būvdarbiem tiks radītas raksturīgās ietekmes – troksnis, gaisa piesārņojošo vielu emisijas, palielināta smagā transporta kustība piegulošajā teritorijā un uz tuvējiem autoceļiem, būvniecības atkritumu rašanās u.c., ko iespējams mazināt, ievērojot normatīvo aktu prasības.
- 6.4.1.4. Vienlaikus Birojs secina, ka ir vairāki ietekmes aspekti, kas saistīti ar esošo un plānoto būvju tehniskajiem risinājumiem un kapacitāti, kas aplūkojami un vērtējami arī šī Biroja atzinuma ietvaros. Galvenie iespējamie problēmjaudājumi, kuru pārvaldībai jau savlaicīgi nodrošināmi atbilstīgi pasākumi, ir saistīti ar:
  - 6.4.1.4.1. Kompleksa dzīvnieku novietņu faktisko kapacitāti (iespējamo maksimālo) un pieļaujamo Kompleksa darbības jaudu;
  - 6.4.1.4.2. nepieciešamo posmsecīgo Paredzētās darbības realizāciju, lai nodrošinātu Kompleksa darbības jaudai pietiekamas tilpības krātuves kūtsmēslu (vai fermentācijas atlieku) uzglabāšanai;
  - 6.4.1.4.3. Kompleksa daļēju atrašanos turpmākās izpētes teritorijā un no tā izrietošajiem ierobežojumiem papildus paredzēto un nepieciešamo būvju izvietojumam.

6.4.1.5. Vērtējot šos jautājumus secīgi, konstatējams tālāk norādītais.

6.4.1.6. Ziņojumā aprēķināts, ka atbilstoši Noteikumu Nr. 834 1. pielikumam dzīvnieku blīvums pēc Paredzētās darbības realizācijas Kompleksā sasniegs 1 495 dzīvnieku vienības, pieņemot ka nobarošanas intensitāte ir 3,2 cikli gadā, bet vienai nobarojamai cūkai paredzētā vieta kūtī atbilst koeficientam 0,1. Tomēr, kā izriet no Ziņojuma, Kompleksā esošo 6 un papildus paredzētās novietnes Nr. 2A faktiskā lietderīgā platība var nodrošināt arī lielāka skaita dzīvnieku vienlaicīgu turēšanu. Proti, Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumi Nr. 743 "*Cūku labturības prasības*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 743) nosaka, ka atbilstoši dzīvnieka svaram nodrošina sekojošu platību: 0,30 m², ja cūkas svars ir no 21 līdz 30 kg, 0,65 m², ja cūkas svars ir no 86 līdz 110 kilogramiem, 1 m², ja cūkas svars ir lielāks par 110 kilogramiem. No Ziņojuma 1.7. tabulas izriet, ka novietnēs Nr. 1, 2, 5 un 6, platība uz vienu dzīvnieku ir aprēķināta nedaudz mazāka par 1 m² (robežās no 0,92 līdz 0,96 m²), kas Ierosinātājai jāņem vērā, jo saskaņā ar Ziņojumu nobarojamo cūku audzēšana paredzēta līdz 100 – 120 kg. Savukārt vienam dzīvniekam nodrošināmo lietderīgo platību novietnēs Nr. 2A, 3 un 4 Ierosinātāja Ziņojumā apņēmusies nodrošināt vai nu nedaudz lielāku (novietnē Nr. 4) vai pat būtiski lielāku par Noteikumos Nr. 743 noteikto minimālo platību dzīvniekam virs 110 kg (minimālā platība 1 m², novietnē Nr. 4 paredzēta – 1,13 m², novietnē Nr. 3 – 1,61 m², novietnē Nr. 2A – 1,71 m²). Minētais jautājums Paredzētās darbības kontekstā ir būtisks, jo Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 "*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) 143. punkts paredz aprobežojumu, ka, plānojot cūku novietņu izvietojumu, ievēro nosacījumu, lai apkārtējā teritorijā 3 km rādiusā cūku blīvums nepārsniegtu 1 500 dzīvnieku vienības. Minēto nosacījumu Ierosinātāja ar Paredzēto darbību var ievērot tikai ar apņemšanos, ka daļā no dzīvnieku novietnēm nobarojamo cūku audzēšanai izmantojamā lietderīgā platība netiek izmantota pilnā apmērā (dzīvnieku turēšanai esošās vietas netiks maksimāli aizpildītas). Tas liek ar piesardzību raudzīties uz Paredzētās darbības uzraudzības un kontroles pasākumiem, it īpaši ņemot vērā to, ka atļautās darbības apjoma pārsniegumi Kompleksā bijuši līdz šim un dzīvnieku vienību aprēķins Ziņojumā ir maksimāli pietuvināts apjoma ierobežojumam. Akcepta lēmuma pieņemējam, lemjot par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu, būtu jāņem vērā arī Kompleksa līdzšinējā darbība, un tas, ka Ierosinātājas Paredzētā darbība pieļaujama tikai ar nosacījumu, ka Ziņojumā paredzētais vienlaicīgi turamo dzīvnieku skaits tiek ievērots. Attiecīgais nosacījums ir jāņem vērā arī uzraudzības iestādēm, nodrošinot efektīvu Ierosinātājas darbības pārraudzību, un citādā veidā Paredzētā darbība šobrīd nav pieļaujama.

6.4.1.7. Kompleksā ir jāparedz atbilstoša tilpuma šķidrmēslu krātuves, kas nodrošina veidojošos šķidrmēslu un/vai fermentācijas atlieku uzglabāšanu saskaņā ar Noteikumu Nr. 829 un Noteikumu Nr. 834 prasībām, no kurām izriet, ka krātuvju tilpumam jānodrošina šķidrmēslu un/vai fermentācijas atlieku uzkrāšanu vismaz astoņus mēnešus. No Noteikumu Nr. 829 7. punkta izriet, ka par krātuvi šo noteikumu izpratnē uzskatāma konkrēta būve, kas atbilst minētās tiesību normas apakšpunktos noteiktām prasībām, tostarp prasībām, kas attiecas uz uzpildīšanas veidu, segslāņa veidošanos un virkni citiem nosacījumiem. Vadoties no Noteikumu Nr. 829 7. punktā noteiktā, Birojam neizriet, ka krātuves sastāvā minētā tiesību norma ietvertu arī citas būves vai to daļas, kas nav pati krātuve un kas neatbilst krātuvei izvirzītajām prasībām (piemēram, telpa zem kūts grīdas, kas uztver kūtsmēslus un no kurienes uz krātuvi tiek novadīti kūtsmēsli), ko Ierosinātāja ir ņēmusi vērā, sagatavojot papildināto Ziņojumu. Alternatīvas Nr. 1 gadījumā Ierosinātāja ir apņēmusies papildus divām jau esošajām izbūvēt 3 jaunas krātuves ar ietilpību 4 070 m³ katra. Kopā ar jau esošajām krātuvēm - to summārā ietilpība būtu 20 350 m³, un ar šādas tilpības krātuvēm tiktu nodrošināta

Noteikumu Nr. 829 5.1. punktā un Noteikumu Nr.834 3.3.8. punktā noteiktā krātuvju tilpuma prasība. Tomēr:

- 6.4.1.7.1. Nedz Alternatīvas Nr. 1, nedz Alternatīvas Nr. 2 risinājumā Ierosinātāja Ziņojumā nav vērtējusi un paredzējusi posmsecīgu Paredzētās darbības realizācijas grafiku, kas nodrošinātu tādu Kompleksa faktisko jaudu (attiecīgajā starpposmā), kas nepārsniedz nepieciešamo kūtsmēsli vai fermentācijas atlieku uzglabāšanas krātuvju tilpību. Tā kā Kompleksā jau ir gandrīz visas nepieciešamās novietnes intensīvai nobarojamo cūku audzēšanai (izņemot novietni Nr. 2A, kuras būvniecību paredzēts pabeigt tuvākajā laikā) un ir jau uzsākta novietņu aizpildīšana, - nav cita mehānisma Paredzētās darbības īstenošanas un nepieciešamās infrastruktūras izbūves gaitu salāgošanai, kā izvirzīt nosacījumu, ka nobarojamo cūku vietu aizpildīšana pieļaujamība darāma atkarīga no attiecīgās dzīvnieku novietnes (vai novietņu) aizpildīšanai nepieciešamā tilpuma šķidrmēsli/fermentācijas atlieku krātuvju izbūves.
- 6.4.1.7.2. Paredzētās darbības Alternatīva Nr. 2 ietver risinājumu, ka Kompleksā tiek izbūvēta arī biogāzes koģenerācijas stacija. Šīs alternatīvas tehniskie risinājumi Ziņojumā aplūkoti salīdzinoši vispārīgi, tomēr pietiekami, lai izdarītu secinājumus par galvenajiem ietekmju aspektiem un jautājumiem, kuru pārvaldībai turpmākās plānošanas un projektēšanas stadijās pievēršama īpaša uzmanība (ja Alternatīva Nr. 2. tiks īstenota). Ziņojumā norādīts, ka iekārtas plānotā jauda ir 60 – 70 t šķidrmēsli diennaktī, tomēr šāda jauda nebūtu pietiekama, lai pārstrādātu visu Kompleksā diennaktī radīto šķidrmēsli daudzumu (~83 t/dnn), t.sk. novietņu mazgāšanas notekūdeņu apjomu. Ziņojumā tāpat norādīts, ka fermentācijas atliekas tiks uzglabātas esošajās krātuvēs, tomēr to tilpums nav pietiekams, lai izpildītu Noteikumu Nr.834. 3.3.8. punkta prasības. Birojs jau iepriekš šajā atzinumā ir konstatējis, ka Alternatīvas Nr.2 realizācija bez Alternatīvas Nr.1 ietvaros paredzēto papildus krātuvju izbūves nav īstenojama, jo bez Ziņojumā novērtēto 3 papildus šķidrmēsli krātuvju izbūves Noteikumu Nr.829 un Noteikumu Nr. 834 prasību izpilde nav iespējama. Tāpat, gadījumā, ja Ierosinātāja izlemj par labu arī biogāzes koģenerācijas stacijas būvniecībai, būvprojektā būs nepieciešams precizēt gan iekārtu ražošanas jaudu (tostarp ņemot vērā arī Kompleksa darbībai nepieciešamo elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomu), gan saistītos risinājumus, kas attiecas uz kūtsmēsli un fermentācijas atlieku uzglabāšanu un plūsmu.
- 6.4.1.8. Tā kā Kompleksa ziemeļu daļu, kurā atrodas arī daļa no Kompleksā esošajām būvēm, šķērso Autoceļa E22 posmam noteiktā turpmākās izpētes teritorija, jaunu būvju būvniecības iespējas Kompleksā ir būtiski aprobežotas. Novada plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 126. punkts noteic, ka turpmākās izpētes teritorijās (tostarp plānotā autoceļa E22 posma “*Kranciema karjers – Slāvu aplis*” būvniecības vietā) atļauta likumīgi uzsāktā izmantošana, kā arī atļauts būvēt uz pakalpojumiem, tūrismu, rekreāciju attiecināmas īslaicīgas lietošanas būves, vietējas nozīmes transporta infrastruktūras objektus un veikt lauksaimniecisko un mežsaimniecisko darbību. Lai arī Novada plānojumā rezervētā teritorija ir nedaudz platāka kā Autoceļa E22 posma būvniecībai faktiski nepieciešamā (tas secināms arī no Autoceļa E22 posma būvniecības IVN dokumentācijas, kurā nav paredzēts, ka varētu būt nepieciešams nojaukt kādu no Kompleksa būvēm), vērā ņemamas brīvās teritorijas, kur izvietot papildus nepieciešamās krātuves kūtsmēsli uzglabāšanai, Kompleksa ziemeļu daļā nav. Tādēļ krātuvju izbūve paredzēta Kompleksa dienvidrietumu daļā, nedaudz atstāvis no esošajām divām krātuvēm. Teritoriju uz rietumiem no Kompleksa papildus ierobežo plānotā Rail Baltica dzelzceļa līnijas aizsargjosla, tādēļ salīdzinoši nelielā būvniecībai piemērotā teritorija padara sarežģītāku gan krātuvju būvniecību, gan to iztukšošanu. Uz

jaunajām krātuvēm būs nepieciešams izbūvēt papildus iekšējā ceļa posmu, tāpat pie krātuvēm nepieciešams nodrošināt (līdzvērtīgi kā pie esošajām) traktortehnikas uzpildīšanas laukumus, tādēļ nav izslēgts, ka Kompleksa teritoriju Īpašumā var būt nepieciešams vēl vairāk palielināt. Biroja ieskatā no Aizsargjoslu likuma 42. panta otrās daļas neizriet izslēdzošs regulējums, kas nepieļautu veikt Kompleksam nepieciešamo būvju būvniecību dzelzceļa aizsargjoslā, ja tas nenonāk pretrunā minētā panta otrās daļas a), b) un e) apakšpunktos noteiktajam un to saskaņo dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs.

6.4.1.9. Bez minētajiem jautājumiem, kas attiecas uz būvniecību vai būvju pietiekamību, Birojs, izdodot šo atzinumu, ņem vērā arī sekojošo. Novietnē Nr. 2A, kuras būvniecība ir jau uzsākta, paredzēts nodrošināt 2 500 vietas nobarojamām cūkām ar platību 1,71 m² katram dzīvniekam (Ziņojuma 1.7. tabula), kas atbilstu 250 dzīvnieku vienībām. Noteikumu Nr. 240 140. punkts nosaka minimālos attālumus no dzīvojamās un publiskās apbūves līdz jaunai lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas būvei, tostarp 140.3. punkta nosacījumu, ka attālumam no dzīvojamās un publiskās apbūves līdz lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas būvei, kas paredzēta 51 – 500 dzīvnieku vienību vienlaicīgai turēšanai, jābūt ne mazākam par 300 m. Jaunajai dzīvnieku novietnei Nr. 2A, kuras būvniecība ir jau uzsākta, tuvākā dzīvojamā māja (*“Bunči 4”*) atrodas tuvāk kā 300m attālumā, tomēr Noteikumu Nr. 240 142. punkts paredz, ka šādu attālumu var neievērot, ja lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai paredzētā būve un dzīvojamā apbūve atrodas vienā zemes vienībā. Vadoties no Valsts zemes dienesta kadastra informācijas sistēmā pieejamās informācijas (pieejama tīmekļa vietnē kadastrs.lv), Birojs konstatē, ka viensēta *“Bunči 4”* un Komplekss abi atrodas Īpašumā, vienā zemes vienībā. Savukārt attālums starp novietni 2A un viensētām *“Jaunsproģi”* un *“Bunči”* ir ne mazāks par 300 m.

6.4.1.10. Prasības būvniecībai un būvēm dzīvnieku novietnēs, tajā skaitā krātuvēm un to hermētiskumam, arī nosacījumi būvniecības pieļaujamībai dzelzceļa aizsargjoslā un ierobežojumi būvniecībai Novada plānojumā noteiktajā turpmākās izpētes teritorijā, ir jau noregulēti ar ārējiem normatīvajiem aktiem, tādēļ Birojs ar ārējiem normatīvajiem aktiem jau noregulētos nosacījumus atkārtoti neuzskaita. Vienlaikus, ņemot vērā šajā Biroja atzinuma apakšnodaļā iepriekš konstatēto, **Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta desmito daļu noteic šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Ievērojot no Noteikumu Nr.240 143. punkta izrietošo ierobežojumu, - **Paredzētā darbība apjomā, kas pārsniedz 1 500 dzīvnieku vienības (Ziņojumā aprēķinātas ~ 14 950 aizpildītas vietas nobarājamo cūku audzēšanai, saglabājot nelielu rezervi), Kompleksā šobrīd nav pieļaujama.**
- b) Ievērojot to, ka dzīvnieku vienību aprēķins Ziņojumā ir maksimāli pietuvināts Noteikumu Nr.240 143. punkta apjoma ierobežojumam (1500 dzīvnieku vienības), kā arī to, ka atbilstību Noteikumu Nr.240 143. punkta prasībām nodrošina tieši Ziņojumā pieņemtais aprēķins par katram dzīvniekam nodrošināmo lietderīgo platību (kopumā pārsniedz Noteikumos Nr.743 paredzēto minimālo platību), - **Paredzētā darbība pieļaujama tikai risinājumā, kas nepārsniedz Ziņojuma 1.7 tabulā paredzēto dzīvnieku skaitu. Lai nodrošinātu kontrolei efektīvāk pakļaujamu risinājumu, šāda nosacījuma īstenošanai Atļaujā var būt nosakāmi arī papildus aprobežojumi novietņu izmantošanai.**
- c) **Alternatīvas Nr.2 realizācija bez Alternatīvas Nr.1 ietvaros paredzēto papildus krātuvju izbūves nav pieļaujama, jo bez Ziņojumā novērtēto 3 papildus krātuvju izbūves Noteikumu Nr. 829 un Noteikumu Nr. 834 prasību krātuvju**

tilpumam izpilde Kompleksam ar 14 950 vietām nobarojamām cūkām nav iespējama.

- d) Apjomā, kas pārsniedz Atļaujā noteikto nobarojamo cūku skaitu, attiecīgo lauksaimniecības dzīvnieku ievēšana un audzēšana Kompleksā pieļaujama tikai pēc tam, kad ir izbūvētas attiecīgajam dzīvnieku vietu skaitam nepieciešamās krātuves kūtsmēslu vai fermentācijas atlieku uzglabāšanai. Lai nodrošinātu kontrolei efektīvāk pakļaujamu risinājumu, tā īstenošanai nobarojamo cūku vietu aizpildīšana var tikt veikta pa definētiem posmiem, šādā gadījumā attiecīgā posmu īstenošana Atļaujā darāma atkarīga no nepieciešamā tilpuma krātuves izbūves.**
- e) Ierosinātājai ir jānodrošina visu Ziņojumā paredzēto, t.sk. drošības un biodrošības, nosacījumu ievērošana ar teritorijas sagatavošanu un būvniecību saistīto ietekmju novēršanai vai samazināšanai.**
- f) Plānojot būvju izvietojumu un risinājumus, jāņem vērā teritorijas hidroģeoloģiskie un inženierģeoloģiskie apstākļi, nodrošinot izbūvējamo konstrukciju stabilitāti, kā arī jānodrošina krātuvju pamatu un sienu hermētiskumu. Pēc plānoto objektu būvniecības darbu pabeigšanas pastāvīgi nodrošināms krātuvju izolējošo un/vai norobežojošo slāņu hermētiskums, kā arī jāseko līdzi novietņu zemgrīdas krātuvju tehniskajam stāvoklim, lai nepieļautu noplūdes.**
- g) Veicot būvniecību, kur nepieciešams, paredzami atbilstīgi pasākumi melioratīvo sistēmu un būvju funkcionēšanai, ja atbilstoši, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā arī izstrādājot un realizējot pasākumus meliorācijas sistēmu pārbūvei. Būvniecības darbu veikšana meliorētajās zemēs nedrīkst pasliktināt meliorācijas sistēmu darbību.**
- h) Būvdarbu veikšanu, kā arī būvniecības materiālu un atkritumu transportēšana pēc iespējas jāveic ārpus brīvdienām, būvdarbus ārtelpās atbilstoši Ziņojumā norādītajam plānojot dienas periodā no plkst. 7.00 līdz 19.00.**

6.4.2. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē:

- 6.4.2.1. Paredzētās darbības ietekme uz gaisa kvalitāti Ziņojumā vērtēta, salīdzinot ietekmes, ko rada Atļaujā atļautā darbība, ar plānoto situāciju, kad Kompleksā ir aizpildītas 14 950 vietas nobarojamām cūkām.**
- 6.4.2.2. No Ziņojuma izriet, ka galvenās gaisu piesārņojošo vielu emisijas rada šādi ar cūku audzēšanu saistītie procesi – cūku audzēšana un nobarošana, t.sk. šķidrmēslu apsaimniekošana, malkas un dīzeļdegvielas sadedzināšana apkures iekārtās, graudu pieņemšana, tīrīšana, šķirošana un žāvēšana. Atļautās darbības novērtējumā pieņemts, ka dzīvnieku vietas aizpildītas 3 novietnēs, kas atrodas tuvāk dzīvojamām mājām (novietnes Nr. 3, 4 un 5).**
- 6.4.2.3. Atbilstoši Ziņojumā ietvertajai informācijai – atļautās situācijas gadījumā Kompleksa teritorijā kopumā atrodas 68 emisiju avoti (informācija par piesārņojošo vielu emisiju apjomu no esošajiem emisiju avotiem ietverta Ziņojuma 2. pielikumā, savukārt esošo gaisa piesārņojuma emisijas avotu izvietojums attēlots Ziņojuma 1.7. attēlā):**
  - 6.4.2.3.1. 60 ventilācijas izvadi no dzīvnieku novietnēm Nr. 3, 4 un 5, no kuriem vidē tiek emitētas amonjaka, slāpekļa (I) oksīda, sērūdeņraža, daļiņu PM₁₀ un daļiņu PM_{2,5} emisijas;**
  - 6.4.2.3.2. divas šķidrmēslu krātuves, no kurām vidē tiek emitētas amonjaka emisijas;**

- 6.4.2.3.3. divas 0,3 MW jaudas sadedzināšanas iekārtas (kurināmais – malka ar patēriņu līdz 566 t/gadā), no kurām vidē tiek emitētas slāpekļa dioksīda, oglekļa oksīda, daļiņu PM₁₀, daļiņu PM_{2,5}, oglekļa dioksīda emisijas, bet no 0,08 MW jaudas sadedzināšanas iekārtas, kurā kā kurināmo izmanto dīzeļdegvielu ar patēriņu līdz 7 t/gadā, arī sēra dioksīda emisijas;
- 6.4.2.3.4. graudu pieņemšanas punkts, graudu pirmapstrādes (tīrīšanas un šķirošanas) punkta ciklons un graudu kalte, no kuriem kopumā vidē tiek emitētas daļiņu PM₁₀, daļiņu PM_{2,5}, slāpekļa dioksīda, oglekļa oksīda un oglekļa dioksīda emisijas. Graudu kaltes “GXL8” uzstādītā siltuma jauda 3,5 MW, kā kurināmais tiek izmantota sašķidrināta naftas gāze ar patēriņu līdz 193,7 t/gadā.
- 6.4.2.4. Piesārņojošo vielu izkliedes modelēšana veikta, izmantojot datorprogrammu ADMS 5.2. (izstrādātājs CERC – Cambridge Environmental Research Consultants, beztermiņa licence P05-0399-C-AD520-LV), kas pielietojama rūpniecisko avotu izmešu gaisā izkliedes un smakas izplatības aprēķināšanai, ņemot vērā emisijas avotu īpatnības, apkārtnes apbūvi un reljefu, kā arī vietējos meteoroloģiskos apstākļus. Lai novērtētu esošo piesārņojumu Kompleksa apkārtņē, neskaitot uzņēmuma piesārņojuma devumu, no LVĢMC tika pieprasīta informācija par piesārņojuma fona koncentrācijām uzņēmuma ietekmes zonā (Ziņojuma 6. pielikums). Meteoroloģisko apstākļu raksturojumam ir izmantoti 2016. gada Rīgas meteoroloģisko novērojumu stacijas dati. Summārā (esošā darbība + fons) piesārņojuma koncentrācija aprēķināta, ņemot vērā LVĢMC sniegtos datus, kā arī aprēķinātās koncentrācijas no Atļaujā atļautās darbības. Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinu rezultāti (Ziņojuma 1.28. tabula) parāda, ka ārpus uzņēmuma teritorijas summārā piesārņojuma koncentrācija atļautās darbības gadījumā nepārsniedz 30 % no robežlielumiem vai mērķlielumiem, kas noteikti ar Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumiem Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1290) un vadlīnijām¹, ja vēl ar Noteikumiem Nr. 1290 nav noteikts gaisa kvalitātes normatīvs (konkrētajā gadījumā – amonjakam un slāpekļa (I) oksīdam).
- 6.4.2.5. Novērtēts, ka Paredzētās darbības realizācijas gadījumā radīsies papildus 81 emisijas avots, ko veidos ventilācijas sistēmas no novietnēm Nr. 1, 2, 2A un 6 (77 emisijas avoti), 3 šķidrmēslu krātuves ar stacionāriem jumtiem un 1 papildus dūmenis, ja tiek uzstādīta biogāzes iekārta. Tādējādi Kompleksa teritorijā pēc Paredzētās darbības īstenošanas atradīsies 149 emisijas avoti. Vienlaikus vērtēts arī risinājums apkures sistēmas maiņai, kas paredz visus trīs apkures katlus aizstāt ar SNG apkures katliem ar maksimālo jaudu 0,3 MW katram.
- 6.4.2.6. Informācija par piesārņojošo vielu emisiju apjomu no emisiju avotiem pēc Paredzētās darbības realizācijas ietverta Ziņojuma 7. pielikumā. Attiecībā uz sadedzināšanas iekārtām secināts, ka tiks ievērotas Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumu Nr. 736 “*Kārtība, kādā novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām*” 4. pielikuma prasības par piesārņojošo vielu koncentrācijām dūmgāzēs.
- 6.4.2.7. Secināts, ka ar Paredzēto darbību pieaugs ar Kompleksa pamatdarbību saistīto emisiju apjoms, tomēr ietekmes palielinājums no apkures risinājuma maiņas radītu nebūtisku ietekmi uz gaisa kvalitāti (no Ziņojuma 7. pielikuma secināms, ka piesārņojošo vielu izkliedes aprēķins apkures risinājumiem novērtēts, ja paralēli darbojas arī biogāzes iekārta). Saskaņā ar Ziņojumu kopējās emisijas gadā pieaugs, proti:

¹ <https://www.gov.uk/guidance/air-emissions-risk-assessment-for-your-environmental-permit>

- 6.4.2.7.1. no cūku audzēšanas: NH_3 – 10,89 t/gadā līdz 54,42 t/gadā; N_2O – 0,05 t/gadā līdz 0,52 t/gadā; H_2S – 0,73 t/gadā līdz 3,59 t/gadā; PM_{10} – 0,78 t/gadā līdz 3,59 t/gadā; $\text{PM}_{2,5}$ – 0,032 t/gadā līdz 0,15 t/gadā;
- 6.4.2.7.2. mainot kurināmā veidu no malkas un dīzeļdegvielas uz sašķidrinātu naftas gāzi: NO_2 – 0,580 t/gadā līdz 0,964 t/gadā; CO – 1,533 t/gadā līdz 0,556 t/gadā; PM_{10} (t.sk. $\text{PM}_{2,5}$) – 1,217 t/gadā un līdz 0,052 t/gadā; SO_2 – 0,007 t/gadā un 0 t/gadā; CO_2 – 717,26 t/gadā līdz 1024,65 t/gadā;
- 6.4.2.7.3. ņemot vērā, ka šķidrmēslu apsaimniekošanas Alternatīva Nr. 2 paredz biogāzes iekārtas uzstādīšanu, novērtēts, ka kopējās emisijas no biogāzes (900 000 m³/a) sadedzināšanas ir sekojošas: NO_2 – 1,308 t/gadā; CO – 0,273 t/gadā; N_2O – 0,067 t/gadā; CH_4 – 0,035 t/gadā; GOS – 0,145 t/gadā; CO_2 – 1 650,96 t/gadā;
- 6.4.2.7.4. Salīdzinoši neliels emisiju pieaugums prognozēts arī no graudu pieņemšanas punkta, graudu tīrīšanas, šķirošanas un žāvēšanas procesiem, jo pieaugs graudu žāvēšanas apjoms un kurināmā patēriņš (no 193,7 līdz 257,3 t sašķidrinātas naftas gāzes gadā);
- 6.4.2.7.5. Savukārt emisijas no šķidrmēslu uzglabāšanas krātuvēm, ņemot vērā, ka stacionāru jumtu uzstādīšana krātuvēm var nodrošināt emisiju samazinājumu par 85 %² (salīdzinājumā ar šķidrmēslu krātuvēm bez pārseguma) – samazināsies no pašreizējām NH_3 – 5,94 t/gadā (divām krātuvēm ar dabisku peldošo slāni) līdz 2,8 t/gadā (5 krātuvēm ar stacionāriem jumtiem).
- 6.4.2.8. Izmantojot šī Atzinuma 6.4.2.4. punktā minēto modelēšanas datorprogrammu, Ziņojumā veikts sagaidāmās situācijas novērtējums, t.sk. jutības analīze (izmantoti 2015., 2016. un 2017. gadu raksturojoši meteoroloģiskie apstākļi). Vērtējot apkures risinājumus, secināts, ka 2. risinājumam būs nedaudz mazāka ietekme uz gaisa kvalitāti, salīdzinot ar 1. risinājumu. Savukārt Paredzētajai darbībai kopumā augstākās summārās (Paredzētā darbība + fons) piesārņojuma koncentrācijas attiecībā pret gaisa kvalitātes normatīvu (neatkarīgi no meteoroloģiskā gada) nepārsniegs 35 % sliekšni.
- 6.4.2.9. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un atbilstoši Ziņojumā ietvertajam novērtējumam, Birojs konstatē, ka Paredzētās darbības ietvaros palielināsies uzturēšanas radītā gaisa piesārņojuma apjoms, bet ar plānotajiem risinājumiem ietekmju mazināšanai tas nebūs tik būtisks, lai sasniegtu vai pārsniegtu noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus (smaku novērtējums vērtēts atsevišķi – Atzinuma 6.4.3.apakšnodaļā). No veiktajiem aprēķiniem izriet, ka no gaisa kvalitātes ietekmes aspekta uzturēšanas darbības nodrošināšanai nav nepieciešami speciāli pasākumi emisiju daudzuma samazināšanai un ka nav pamata kādas no alternatīvu nepieļaušanai ietekmes uz gaisa kvalitāti dēļ. Vienlaikus Novērtējuma likuma 24. panta pirmā daļa paredz, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu Paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi (t.sk. stacionāru jumtu uzstādīšanu esošajām un plānotajām šķidrmēslu krātuvēm). Ievērojot minēto, kā arī vērtējumu un secinājumus, kas ietverti Ziņojumā, Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu nosacījumus neizvirza, jo tie jau ir noteikti ar normatīvajiem aktiem vai tiek noteikti citās šī Biroja atzinuma 6. daļas apakšnodaļās.

² Ziņojumā sniegta atsauce uz Vācijas inženieru apvienības izstrādāto standarta “Emissions and immissions from animal husbandries – Housing systems and emissions – Pigs, cattle, poultry, horses” (2011. gada septembris)

6.4.3. Smaku emisija un tās izplatība:

- 6.4.3.1. Viena no būtiskākajām ietekmēm un nozīmīgākajiem vidi ietekmējošajiem aspektiem cūku audzēšanā ir smakas. Arī Paredzētās darbības radītās smakas ietekme Ziņojumā vērtēta, salīdzinot ietekmes, ko rada Atļaujā atļautā darbība, ar plānoto situāciju, kad Kompleksā ir aizpildītas 14 950 vietas nobarojamām cūkām. Šobrīd Kompleksā galvenie smaku emisijas avoti ir ventilācijas izvadi no cūku audzēšanas korpusiem (atļautajā darbības apjomā - 60 emisijas avoti) un šķidrmēslu krātuves (2 emisijas avoti). Esošo smaku emisijas avotu izvietojums attēlots Ziņojuma 1.8. attēlā.
- 6.4.3.2. Lai novērtētu Kompleksā šobrīd radīto smaku emisiju apjomu no cūku audzēšanas novietnēm un šķidrmēslu apsaimniekošanas veida, izmantots Vācijas inženieru apvienības izstrādātais standarts “*Emissions and immissions from animal husbandries - Housing systems and emissions - Pigs, cattle, poultry, horses*” (2011. gada septembris). Ziņojumā norādīts, ka nobarojamā cūka ar dzīvsvaru līdz 120 kg atbilst 0,15, savukārt sīvēni ar dzīvsvaru līdz 30 kg – 0,04 no standartizētā mājlopa dzīvsvara jeb “*livestock unit*”, kam saskaņā ar izvēlēto metodoloģiju sniegts emisijas faktors.
- 6.4.3.3. Izmantojot šī Atzinuma 6.4.2.4. punktā minēto modelēšanas datorprogrammu, veikta sagaidāmās situācijas novērtēšana. Saskaņā ar Pārvaldes vēstuli Nr. 4.5.-10/4098, tās rīcībā nav informācija par citiem uzņēmumiem un piesārņojošiem avotiem, kuru darbība izraisa smaku emisijas un būtu jāņem vērā summāro ietekmju novērtējumā. Saskaņā ar smakas koncentrācijas aprēķinu rezultātiem (Ziņojuma 1.32. tabula) - teritorijās, kur saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumiem Nr. 724 “*Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 724) jāvērtē atbilstība smakas mērķlielumam, smakas koncentrācija atļautās darbības gadījumā nepārsniedz $1,17 \text{ ou}_E/\text{m}^3$, kas sasniegta viensētā “*Bunči 4*” (23,4 % no pieļaujamā mērķlieluma). Birojs no izklīdes aprēķinu rezultātiem (Ziņojuma 1.9. attēls) secina, ka esošajā situācijā dominējošais smaku avots uzņēmuma teritorijā ir tieši šķidrmēslu krātuves Kompleksa ziemeļrietumu daļā.
- 6.4.3.4. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības ietvaros radīsies papildus 80 smaku emisijas avoti, ko veidos ventilācijas sistēmas no novietnēm Nr. 1, 2, 2A un 6 (77 emisijas avoti), kā arī 3 šķidrmēslu krātuves. Tādējādi Ziņojumā novērtēts, ka Kompleksa teritorijā pēc Paredzētās darbības īstenošanas atradīsies 142 smaku emisijas avoti. Saistībā ar avotu novērtējumu Birojs ņem vērā, ka nozares LPTP arī dzīvnieku kautuvēs kā vienu no problēmjautājumiem identificē smaku emisiju, ko rada dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu sadalīšanās un notekūdeņu attīrīšana (Kompleksa gadījumā – notekūdeņu uzglabāšana un izvešana). Smaku rašanos ietekmē arī darbu organizācija uzņēmumā, smaku avoti var būt konteineri, kas paredzēti kritušo dzīvnieku savākšanai, sadzīves un ražošanas notekūdeņu nosēdākas (to pietiekami bieža izvešana, lai nepieļautu traucējošu smaku izplatību) u.c. Atbilstoši Ziņojumam kautuves dezinfekcija tiek veikta (un to paredzēts veikt) katras darba dienas beigās (Ziņojuma 13. lpp.), notekūdeņi no kautuves tiek savākti un līdz izvešanai uzglabāti slēgtās nosēdākās. Kautuvē arī turpmāk tiks nodrošināta dalīta blakusproduktu savākšana, pēc atasiņošanas radušās asinis tiks savāktas, atdzesētas un nodotas, ar mērķi novērst to sadalīšanos un smaku izplatību. Attiecīgi kautuve šobrīd nav ietverta smaku izvērtējumā kā būtisks smaku avots.
- 6.4.3.5. Novērtējot Kompleksa jaudas palielināšanas ietekmi, secināts, ka augstākā smakas koncentrācija abu Paredzētās darbības alternatīvu gadījumā sagaidāma Kompleksam tuvākajā viensētā “*Bunči 4*”, kur tā var sasniegt 3,3 – 3,6 ou_E/m^3 jeb 66,0 – 71,0 % no pieļaujamā mērķlieluma. Atbilstoši novērtējumam - palielinot Kompleksa jaudu un aprīkojot esošās un trīs plānotās šķidrmēslu krātuves ar stacionāriem jumtiem, smaku ietekme palielināsies, tomēr ne tik būtiski, lai sasniegtu vai pārsniegtu Noteikumus

Nr. 724 noteikto mērķlielumu. Salīdzinot Alternatīvas Nr. 1 un Alternatīvas Nr. 2 ietekmi, ir pamats secināt, ka Alternatīvas Nr. 2 gadījumā smaku ietekme (gan fermentācijas atlieku uzglabāšanas, gan izkliedes ietekme) ir vismazākā, jo šķīdirmēslu fermentācijas procesā anaerobā vidē samazinās smakas emisijas daudzums.

6.4.3.6. Arī Birojs, izvērtējot izkliedes aprēķinu rezultātus (Ziņojuma 1.9. un 3.8 attēls), secina, ka papildus emisijas avoti būtiski palielina smakas koncentrāciju visā Kompleksa teritorijā, kā arī Paredzētās darbības rezultātā palielināsies smakas koncentrācija Kompleksa apkārtnē. Būtiski palielināsies ietekme no dzīvnieku novietnēm, t.i. ventilācijas sistēmām, kam šobrīd netiek paredzēti un vērtēti risinājumi, lai samazinātu smaku emisiju apkārtējā vidē, jo Ziņojumā secināts, ka ietekmi iespējams samazināt ar citiem risinājumiem (stacionāro jumtu izbūve krātuvēm). Tomēr, lai arī Noteikumos Nr. 724 noteikto mērķlielumu pārsniegumi ar Paredzēto darbību netiek prognozēti, jāņem vērā, ka Kompleksa darbības ietvaros smaku emisijas epizodiski rodas arī no saistītajiem procesiem, tajā skaitā tādas var radīt kūtsmēslu (vai fermentācijas atlieku) pārsūkņēšana, krātuvju izsūkņēšana, izvešana, kautuves notekūdeņu nosēdaku satura iztukšošana un izvešana u.c. procesi, kas var palielināt smaku koncentrācijas un kas pie maksimālās Kompleksa darbības jaudas var būt iemesls arī papildus risinājumu izstrādei un, ja nepieciešams, noteikšanai Atļaujā. Lai mazinātu izkliedes laikā radītās ietekmes, t.sk. smakas, - normatīvajos aktos, Zemkopības ministrijas izstrādātajās labas lauksaimniecības prakses nosacījumos un attiecīgās nozares LPTP ir noteiktas vairākas prasības, kuras vērtētas arī Ziņojumā, norādot kā tās tiks ņemtas vērā (Ziņojuma 1.4.3. un 1.4.4. sadaļa). Tomēr minēto prasību un ierobežojumu izpilde, kas attiecas arī uz izvešanas laika ierobežojumiem, nevar novērst to, ka attiecīgie procesi rada smaku, kas nav ietverta kopējā Kompleksa radītās ietekmes novērtējumā.

6.4.3.7. Emisiju daudzuma aprēķināšana veikta, izmantojot emisijas faktorus no literatūras avota, kas var nepietiekami novērtēt vai pārvērtēt konkrētā uzņēmuma ietekmi uz gaisa kvalitāti, smaku izkliedi un koncentrācijas ietekmē arī meteoroloģiskie apstākļi, tādēļ smakas koncentrācija pēc Paredzētās darbības realizācijas kādam no procesiem var būt lielāka, bet kādam arī mazāka nekā prognozēts modelēšanas ceļā. Tādēļ Biroja vērtējumā Ierosinātajai jāreķinās, ka var būt nepieciešams veikt smaku mērījumus reālās situācijas novērtēšanai, jo īpaši tad, ja tiek identificēti tādi apstākļi, kas rada apgūtinājumu apkārtējiem iedzīvotājiem, un nepieciešamības gadījumā noteikt smaku samazināšanas pasākumus. Konkrētas prasības un nosacījumus, ja tādi nepieciešami, var tikt noteikti Atļaujā.

6.4.3.8. **Lemjot par nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, t.sk. smaku normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātajai saistoša. Citādā veidā, kā vien nodrošinot spēkā esošos smaku normatīvus, Paredzētās darbības realizācija nav pieļaujama. Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas pirmais punkts arī noteic, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu Paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi, par kādu Kompleksa gadījumā ir uzskatāma arī smaku veidošanās. Vienlaikus, ievērojot visu šajā Biroja atzinumā iepriekš minēto, kā arī vērtējumu un secinājumus, kas ietverti Ziņojumā, Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu arī ar Biroja atzinumu nostiprināt vai izvirzīt papildus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Esošās un plānotās šķīdirmēslu krātuves (kopskaitā 5) jāapriko ar stacionāriem jumtiem un dzīvnieku novietņu ventilācijas izvadus jānovieto uz būvju jumtiem. Attiecībā uz ventilācijas izvadiem var būt pieļaujami ventilācijas novadišanas

un attīrīšanas risinājumi, kas rada ne sliktāku smaku izkliedes situāciju kā novērtēta, piemēram, izvade caur biofiltriem.

- b) Argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā veicami pasākumi, kas noteikti Noteikumos Nr. 724.
- c) Kompleksa darbībā jānodrošina attiecināmo nozari regulējošo labāko pieejamo tehnisko paņēmieni izpildi, tajā skaitā attiecībā uz šķidrmēslu un šķidrmēslu fermentācijas atlieku izkliedi un kritušo dzīvnieku apsaimniekošanu.
- d) Jāveic savlaicīga nosēdaku notekūdeņu un nosēdumu izvešana, lai nepieļautu traucējošo smaku izplatību.
- e) Kompleksa darbības laikā nepieciešams nodrošināt organizētu šķidrmēslu vai fermentācijas atlieku izkliedes saskaņošanu ar vietējo pašvaldību un izklidei paredzēto lauksaimniecības zemju īpašniekiem, par izvešanas grafiku informējot ietekmēto sabiedrību.

6.4.4. Troksnis un tā izplatība:

6.4.4.1. Vērtējot trokšņa ietekmi, ko varētu radīt Paredzētā darbība, Ziņojumā vērtēti arī esošie un ņemti vērā paredzētie citi dominējošie trokšņa avoti, kas rada vides troksni Kompleksa teritorijā un tā apkārtnē. Secināts, ka šādi citi avoti ir vairāki satiksmes infrastruktūras objekti – gan esoši autoceļi, gan papildus plānoti autoceļi un dzelzceļš, kuru būvniecībai veikts IVN. Šobrīd būtiskāko fona troksni Kompleksa teritorijā un tā apkārtnē rada autotransporta plūsma pa autoceļiem A4 un P5, bet tuvākajā apkārtnē ir paredzēta arī dzelzceļa līnijas Rail Baltica būvniecība, autoceļa E22 (Austrumu ievads Rīgā) posma “*Kranciena karjers – Slāvu aplis*” būvniecība, kā arī paredzēta autoceļa A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers-Saulkalne) pārbūve.

6.4.4.2. Trokšņa rādītāju novērtēšanai un aprēķināšanai izmantota *Wölfel Meßsystem Software GmbH+Co K.G* izstrādātā trokšņa prognozēšanas un kartēšanas programmatūra *IMMI 2016-1* (licences numurs S72/317). Ar šo programmu iespējams aprēķināt trokšņa rādītājus atbilstoši vides trokšņa novērtēšanas metodēm, kas noteiktas Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 16). Atbilstoši Noteikumu Nr. 16 1. pielikuma 1.2. punktam, novērtējot trokšņa rādītājus, ņemts vērā, ka dienas ilgums ir 12 stundas, vakara – četras stundas, nakts – astoņas stundas. Diena ir no plkst. 7.00 līdz 19.00, vakars – no plkst. 19.00 līdz 23.00, nakts – no plkst. 23.00 līdz 7.00.

6.4.4.3. Raksturojot esošo fona troksni Kompleksa ietekmes zonā (autotransporta plūsma pa autoceļiem A4 un P5), Ziņojumā aprēķiniem izmantota informācija no VAS “*Latvijas Valsts ceļi*” sagatavotā satiksmes intensitātes pārskata. Uz autoceļiem radītais fona trokšņa līmenis novērtēts 3 Kompleksa iespējamās ietekmes zonā esošajās viensētās (“*Bunči*”, “*Jaunsproģi*”, “*Bunči 4*”), konstatējot, ka autotransporta kustība pa minētajiem autoceļiem rada Noteikumos Nr. 16 noteikto trokšņa robežlielumu pārsniegumu vakara un nakts periodos. Naktī vides troksnis visu trīs viensētu teritorijās ir pārsniegts (46-47dB(A)), bet vakarā – viensētās “*Bunči*” un “*Jaunsproģi*” (51 dB(A)).

6.4.4.4. Vērtējot Kompleksa līdzšinējo un ar Paredzēto darbību sagaidāmo troksni (bez fona trokšņa) Ziņojumā raksturots Kompleksā esošo/plānoto trokšņu avotu radītais trokšņa līmenis, kā arī ar dažādām Kompleksā notiekošajām/plānotajām darbībām saistītā autotransporta kustības intensitāte. Atbilstoši Ziņojumam galvenais ārpus telpām esošais trokšņa avots ir blakus Kompleksa teritorijai esošā AS “*Sadales tīkls*” apakšstacija, norādīts, ka atbilstoši LVS NE 60076 “*Spēka transformatori*” prasībām apakšstacijas transformatora radītais trokšņa līmenis 2 m no trokšņa avota nepārsniedz 72 dB(A).

Trokšņa novērtējumam pieņemts, ka viena ventilācijas izvada radītā trokšņa emisija ir 64 dB(A) un, pieņemot novietni kā laukumveida avotu, ventilācijas sistēmu izvadu radītais trokšņa emisijas līmenis atkarībā no novietnes ir robežās no 74,8 līdz 79,1 dB(A). Novērtējumā secināts, ka Kompleksa pašreizējā ietekme ir salīdzinoši neliela, un tuvākās viensētas “*Bunči 4*” teritorijā rada tikai ~ 30 dB (A) lielu vides trokšņa līmeni, tālāk esošajās viensētās – vēl mazāku. Salīdzinājumā ar ietekmi, ko rada autotransporta plūsma pa autoceļiem A4 un P5, - Kompleksa devums vides trokšņa līmenī ir nenozīmīgs un neatstāj ietekmi uz atbilstību Noteikumos Nr. 16 noteikto trokšņa robežlielumiem.

- 6.4.4.5. Alternatīvas Nr. 1 gadījumā pēc dzīvnieku izvietošanas novietnēs Nr. 1, 2, 2A un 6, radīsies četri jauni laukumveida avoti. Tāpat plānotas izmaiņas transportēšanā, kas Ziņojumā raksturotas sekojoši:
- 6.4.4.5.1. Šķidrmēslu (vai nākotnē fermentācijas atlieku) izvešanai tiek izmantota cisterna ar ietilpību 30 m³, līdz ar to, lai izvestu plānoto šķidrmēslu apjomu, braucienu skaits pieaugs no 227 reisiem pie šķidrmēslu apjoma 6 800 m³ līdz 954 reisiem pie šķidrmēslu apjoma 28 610 m³.
  - 6.4.4.5.2. Esošā graudu apjoma – 30 000 t/gadā, ko plānots palielināt līdz 40 000 t/gadā ievēšanai un 25 000 t/gadā graudu izvešanai tiek izmantota kravas automašīna ar ietilpību 25 t. Novērtēts, ka kravas automašīnu reisu skaits pieaugs līdz 2 600.
  - 6.4.4.5.3. Paredzēts, ka gada laikā tiks veikti aptuveni 365 braucieni, kuru laikā no Kompleksa teritorijas tiks izvestas nobarojamās cūkas, kā arī dzīvnieku kautķermeņi.
- 6.4.4.6. Ņemot vērā gan plānotos papildus trokšņa avotus dzīvnieku novietnēs, gan transporta plūsmas palielinājumu, secināts, ka kopējais Kompleksa radītais troksnis arī pēc Paredzētās darbības Alternatīvas Nr. 1 realizācijas neradīs Noteikumos Nr. 16 noteikto trokšņa robežlielumu pārsniegumus nevienā no viensētu teritorijām Kompleksa ietekmes zonā. Vērtējot pret Kompleksa līdzšinējo ietekmi, secināts, ka ar Paredzēto darbību (bez fona) trokšņa līmenis par 3-4 dB(A)) palielināsies viensētā “*Bunči 4*”, t.i. līdz 34 dB(A) trokšņa rādītājiem L_{diena} un L_{vakars} , bet 35 dB(A) trokšņa rādītājam L_{nakts} , kas ir vērā ņemami zemāks trokšņa līmenis par piemērojamo normatīvu.
- 6.4.4.7. No Ziņojuma secināms, ka minētajā trokšņa novērtējumā ir ietverts Kompleksa darbības scenārijs, kas paredz daļu no transportēšanas arī vakara un nakts periodos. Tā, piemēram, no Ziņojuma (123. lpp.) izriet, ka šķidrmēslu/fermentācijas atlieku izvešana varētu tikt veikta visos diennakts periodos, graudu piegāde un izvešana varētu notikt arī vakara periodā, bet nobarojamo cūku un kautķermeņu izvešana dienas periodā. Ziņojuma 8. pielikumā (trokšņa novērtējuma ievades dati) transportēšanas laiks dažām no pozīcijām definēts nedaudz atšķirīgi (arī kautķermeņu transportēšana vērtēta vakara un nakts periodā, bet graudu transportēšana – nakts periodā u.c.), – tomēr tas nemaina lietas būtību – Ziņojumā ievērtēts un pārbaudīts, vai iespējama transportēšana vakara un nakts periodos varētu radīt piemērojamo normatīvu pārsniegumus. Tā kā transportēšanas maršruts no Kompleksa ir ziemeļrietumu virzienā, bet teritorijas, kur piemērojami vides trokšņa robežlielumi, - dienvidu, dienvidaustrumu virzienā, - būtisku ietekmi šāds risinājums neradītu. Tomēr Biroja ieskatā ir kritiski izvērtējama nepieciešamība veikt šķidrmēslu/fermentācijas atlieku izvešanu naktī, ja vien tas nav saistīts, piemēram, ar saskaņotu piegādes grafiku, ko noteic šo materiālu pārstrādes iekārtu operatori (to varētu paredzēt tehnoloģiskā procesa specifika). Minēto jautājumu izsvērumu, Biroja ieskatā, būtu papildus nepieciešams veikt arī Atļaujas pārskatīšanas ietvaros.
- 6.4.4.8. Izsverot iespējamās vides trokšņa izmaiņas pēc dzelzceļa līnijas Rail Baltica būvniecības, secināts, ka akceptētais dzelzceļa līnijas Rail Baltica A4-3 posms plānots

uz rietumiem no Kompleksa teritorijas un ka plānotās dzelzceļa līnijas nodalījuma josla atradīsies ~ 80 m no Kompleksa teritorijas robežas. Vadoties no dzelzceļa līnijas Rail Baltica IVN dokumentācijas, Ziņojumā secināts, ka Rail Baltica posms Kompleksa tuvumā identificēts kā tāds, kur projekta īstenotajam ir jāparedz (un ir paredzēti) trokšņa mazināšanas pasākumi. Dzelzceļa līnijas Rail Baltica IVN ietvaros ir vērtēta arī šādu pasākumu efektivitāte, secinot, ka pašas dzelzceļa satiksmes radīto ietekmi Kompleksa teritorijā L_{diena} un L_{vakars} rādītājiem iespējams samazināt līdz 45 dB(A), bet Kompleksam tuvākajās viensētās vides trokšņa rādītāju L_{nakts} – līdz 40 dB(A). Ievērojot to, ka paša Kompleksa ietekme šajās viensētās novērtēta kā vērā ņemami zemāka par piemērojamo normatīvu (arī par dzelzceļa līnijas Rail Baltica radīto troksni), dominējošais trokšņa avots šajās teritorijās būs autoceļa un dzelzceļa satiksme (Ziņojumā novērtētā Paredzētās darbības ietekme nemaina atbilstību Noteikumos Nr. 16 noteikto trokšņa robežlielumiem).

6.4.4.9. Pie līdzvērtīga secinājuma ir pamatoti nonākt, izsverot arī citu plānoto autoceļu izbūvi vai pārbūvi. Šobrīd tiek veikts IVN autoceļa A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers-Saulkalne) pārbūvei, savukārt Salaspils novada dome 2010. gada 11. augustā akceptēja paredzētās darbības – autoceļa E22 (Austrumu ievads Rīgā) posma “*Kranciena karjers – Slāvu aplis*” būvniecības – 3. trases variantu. No Nacionālā attīstības plāna 2014. – 2020. gadam (Saeimā apstiprināts 2012. gada 20. decembrī) un Transporta attīstības pamatnostādņēm 2014. – 2020. gadam (Ministru kabinetā apstiprinātas 2013. gada 27. decembrī) izriet, ka autoceļa E22 (Austrumu ievads Rīgā) posma “*Kranciena karjers – Slāvu aplis*” būvniecība uz Z no Kompleksa laika periodā līdz 2020. gadam nav paredzēta. Tomēr arī gadījumā, ja minētās ieceres tiks realizētas nākošajā plānošanas periodā, kompleksākais risināmais trokšņa ietekmju jautājums būs tieši summārā ietekme ar citiem lielajiem satiksmes infrastruktūras objektiem, nevis ietekmi no trokšņa avotiem Kompleksa teritorijā kā tie novērtēti Ziņojumā. Lai gan jāņem vērā, ka autoceļa E22 būvniecība ietekmēs darba organizāciju Kompleksā, arī transportēšanas ceļus, no trokšņa novērtējuma izriet, ka ar Paredzēto darbību kopējais trokšņa līmenis nepalielinās un gan esošajā, gan plānotajā situācijā dominējošais trokšņa avots būs transporta kustība uz autoceļiem un dzelzceļa.

6.4.4.10. Attiecībā uz Alternatīvu Nr. 2 norādāms, ka lielākā daļa trokšņa avotu būs tie paši, kas novērtēti Alternatīvas Nr. 1 gadījumā, tomēr papildus tiks izbūvēta biogāzes koģenerācijas stacija. Ziņojumā novērtēts, ka minētā iekārta vai ēka kā iekārtu kopums pēc izbūves varētu kļūt par nozīmīgu trokšņa avotu, arī trokšņa avoti būtu izvietoti salīdzinoši augstāk virs zemes. Tā kā nav vēl zināmi jau konkrētāki biogāzes koģenerācijas stacijas būvniecības risinājumi, Alternatīvas Nr. 2 novērtējums Ziņojumā veikts tādā veidā, ka novērtēts – kāds ir maksimālais pieļaujamais biogāzes koģenerācijas stacijas radītais trokšņa līmenis, lai Kompleksa devums vides trokšņa līmenī neatstāj ietekmi uz atbilstību Noteikumos Nr. 16 noteikto trokšņa robežlielumiem (nepalielina jau tā palielināto trokšņa līmeni viensētās “*Bunči*”, “*Jaunsproģi*” un “*Bunči 4*”). Novērtējuma ceļā pārbaudīts pieņēmums, ka biogāzes koģenerācijas stacijas radītais trokšņa līmenis 1 m attālumā no biogāzes koģenerācijas stacijas (kā trokšņa avota) nedrīkst pārsniegt 70 dB(A). Šādā risinājumā secināts, ka trokšņa līmenis tuvākajās mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās neizmainītos (nepaaugstinātos). Tādējādi no Ziņojuma izriet, ka Alternatīvas Nr. 2 realizācijai nepieciešami savlaicīgi pārdomāti risinājumi, lai biogāzes koģenerācijas stacijas trokšņa avoti summāri nerada lielāku trokšņa emisiju kā Ziņojumā novērtēts, arī iekārtu novietojums būtu jāplāno pēc iespējas tālāk no dzīvojamās apbūves.

6.4.4.11. Ziņojuma autori rekomendējuši gadījumā, ja tiks saņemtas sūdzības par trokšņa līmeņa pieaugumu no Kompleksa tuvumā esošajām dzīvojamām apbūves teritorijām, veikt

vides trokšņa mērījumus, lai konstatētu sūdzības pamatotību un identificētu iespējamās trokšņa rašanās cēloņus.

6.4.4.12. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un atbilstoši Ziņojumā ietvertajam vērtējumam, Birojs secina, ka ar paredzētajiem ietekmes mazināšanas risinājumiem pati Kompleksa darbība (t.sk. ar to saistītā transporta intensitāte) neradīs trokšņa robežlielumu pārsniegumus tuvumā esošo viensētu teritorijās. Atbilstoši Ziņojumam abu alternatīvu realizācija tehniski ir iespējama veidā, kas arī summāri ar citiem trokšņa avotiem nepalielinās trokšņa līmeņus to viensētu teritorijās, kurās trokšņa robežlielumi jau šobrīd pārsniegti autotransporta kustības pa autoceļiem A4 un P5 dēļ. Tomēr saglabājama piesardzība attiecībā uz Alternatīvu Nr. 2, kuras projektēšanā prasīs papildus rūpību piemērotāko risinājumu izvēlē un pārbaudē. **Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, t.sk. trokšņa normatīvu, ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Vienlaikus Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai ir izvirzāmi obligātie nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Ar Kompleksa darbību saistītā transporta kustība plānojama galvenokārt dienas periodā, nozīmīgi nepārsniedzot Ziņojumā vērtēto transportēšanas intensitāti citos diennakts periodos.
- b) Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam biogāzes koģenerācijas stacijas trokšņa avotu radītais summārais trokšņa līmenis 1 m attālumā no trokšņa avota nedrīkst pārsniegt 70 dB(A). Ievērojot to, ka Alternatīvas Nr.2 gadījumā detalizēta trokšņa samazināšanas pasākumu izstrāde ir paredzēta vēlākās projektēšanas stadijās, kad būtu zināms jau konkrētāks biogāzes koģenerācijas stacijas būvniecības risinājums, būvprojekta ietvaros jānodrošina atkārtots trokšņa ietekmes novērtējums, tostarp, lai veiktu Ziņojumā paredzēto trokšņa ietekmes samazināšanas pasākuma efektivitātes pārbaudi.
- c) Argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā veicami mērījumi un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami Pārvaldē un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuriem tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.
- d) Ja tiek paredzēti jauni, šī ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros nenovērtēti trokšņa avoti vai Paredzētās darbības realizācijas gaitā tiek identificēti citi iepriekš neprognozēti apstākļi, kas var būt pamats trokšņa līmeņa pieaugumam, pirms šādu izmaiņu veikšanas jānodrošina atkārtota trokšņa novērtējuma veikšana, balstoties uz aktualizēto informāciju, rezultāti jāiesniedz Pārvaldē. Atkarībā no novērtējuma rezultātiem lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā izmaiņu pieļaujamības un Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.

6.4.5. Augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība:

6.4.5.1. Paredzētā darbība ir piesārņojoša rakstura darbība, kas saistīta ar liela daudzuma šķīdumslu vai fermentācijas atlieku rašanos, paralēli rodas gan ražošanas, gan nelielos daudzumos sadzīves notekūdeņi. Tādējādi viens no nelabvēlīgas ietekmes uz vidi aspektiem, kas ir būtisks gan esošās, gan Paredzētās darbības kontekstā - ir ūdeņu (virszemes, pazemes) un grunts piesārņojums. Saskaņā ar Ziņojumu šķīdumslu no

zemgrīdas krātuvēm novietnēs šobrīd tiek novadīti uz krātuvēm, kas savstarpēji savienotas ar cauruļvadiem, un šķidrmēslu pārsūkņēšanai izveidotas 2 starpakas ar iegremdētiem sūkņiem. Savukārt sadzīves un ražošanas notekūdeņi no kautuves, kurā uzstādīti tauku ķerāji notekūdeņu priekšattīrīšanai, tiek novadīti uz nosēdakām (tiek izvestas pēc nepieciešamības). Ierosinātajās vērtējumā esošās inženierkomunikācijas un būves ir labā tehniskā stāvoklī, un nav nepieciešama to pārbūve. Paredzētās darbības ietvaros paredzēts izbūvēt trīs jaunas šķidrmēslu krātuves, kā arī vērtēta iespēja uzbūvēt biogāzes koģenerācijas staciju.

- 6.4.5.2. No Ziņojuma izriet, ka esošā vides stāvokļa novērtējumam 2017. gada 19. oktobrī ir veiktas grunts analīzes Kompleksa teritorijā. Ziņojumā norādīts, ka plānotajās būvdarbu vietās līdz šim nav atradušies objekti (degvielas uzpildes un uzglabāšanas vietas, darbnīcas, stāvvietas, transformatoru stacijas u.tml.), kas varētu radīt grunts piesārņojumu ar smagajiem metāliem vai naftas produktiem. Grunts paraugošanas vajadzībām teritorijā izdalīti 3 aptuveni 2,5 ha lieli nogabali, un no katra sagatavots vidējais augsnes paraugs. Grunts paraugu ņemšanu un testēšanu veica SIA “*Vides audits*” (Testēšanas pārskats Nr. 4106-20.10-17). Ziņojumā 2.4. tabulā ievietotie grunts analīžu rezultāti liecina, ka nevienā no paraugiem nav pārsniegti Ministru kabineta 2005. gada 25. oktobra noteikumos Nr. 804 “*Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 804) noteiktie piesārņojošo vielu (Zn, Cu, Pb, Cr, Cd, Ni, As, Hg un naftas produkti) robežlielumi (B vērtība), savukārt naftas produktiem pārsniegts mērķlielums (A vērtība).
- 6.4.5.3. Gruntsūdens monitoringam Kompleksā Atļaujā šobrīd nav izvirzīti nosacījumi, līdz ar to nav pieejami ilggadīgi dati, lai spriestu par ūdeņu kvalitātes izmaiņām. IVN ietvaros ir veiktas gruntsūdens analīzes (urbumu dziļums ir 3 – 5 m). No Ziņojuma 2.7. attēla secināms, ka urbums Nr. 1 atrodas pie esošajām šķidrmēslu krātuvēm, Nr. 2 – barības sagatavošanas zonā, bet Nr. 3 – pie kautuves. Gruntsūdens analīžu rezultāti (Ziņojuma 2.5. tabula) norāda uz paaugstinātām ŪSP un kopējā slāpekļa koncentrācijām, tām pārsniedzot mērķlielumus, tomēr nesasniedzot robežlielumus vai robežlielumu un mērķlielumu vidējās aritmētiskās vērtības. Secināts, ka 1. urbumā ŪSP sasniedz 112 mg/l un 2. urbumā attiecīgi 115 mg/l. Savukārt kopējā slāpekļa koncentrācija 2. urbumā sasniedz 3,17 mg/l un 3. urbumā 8,34 mg/l.
- 6.4.5.4. Ziņojumā norādīts, ka cauruļvadu vai savienojumu bojājumu rezultātā iespējama šķidrmēslu vai fermentācijas atlieku noplūde (pēc biogāzes iekārtas uzstādīšanas), vai uzglabāšanas krātuves pārplūde, kā rezultātā iespējama augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņošana. Līdz ar to uzņēmums plāno un regulāri veic aprīkojuma pārbaudes, t.sk. par pareizu tā ekspluatāciju, apkopi, remontu un modernizāciju. Tomēr gadījumā, ja notiek noplūde, uzņēmuma izstrādātajā pasākumu plānā paredzēts nekavējoties identificēt noplūdes vietu, ierobežot noplūdi un nepieļaut noplūdušo šķidrmēslu vai fermentācijas atlieku nokļūšanu vidē. Šķidrmēslu krātuvju kopējā ietilpība pēc Paredzētās darbības realizācijas sasniegs 20 350 m³, zemgrīdas krātuvju – 8 410 m³ un starpaku, kas atrodas pie novietnes Nr. 2 un Nr. 6 attiecīgi 15 un 20 m³.
- 6.4.5.5. Sadedzināšanas iekārtai paredzēto dīzeļdegvielu piegādā komersants, ar kuru noslēgts līgums, un tā tiek uzglabāta 1 m³ tvertnē pie kautuves.
- 6.4.5.6. Atbilstoši Ziņojumam pēc Paredzētās darbības īstenošanas nav sagaidāmas nozīmīgas izmaiņas ne ražošanas (novietņu mazgāšana, notekūdeņi no kautuves), ne sadzīves un lietus notekūdeņu sastāvā, tomēr pieaugs kopējais notekūdeņu apjoms. Vērtējot Ziņojumā ietvertās prognozes ūdens patēriņa pieaugumam atsevišķiem ar Kompleksa darbību saistītiem procesiem, Birojam radušās šaubas par to, vai Ierosinātāja ir ņēmusi vērā visu kautuves darbībai nepieciešamo ūdens patēriņu. Salīdzinājumā ar ūdens patēriņa sadalījumu kautuvēs, kāds ietverts Eiropas Komisijas pamatdokumentā par

LPTP lopkautuvēs un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu ražošanā (*Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document on Best Available Techniques in the Slaughterhouses and Animal By-products Industries, 2005*) - kautuves tehnoloģiskais process un plānotā ūdens patēriņa balance Ziņojuma sniegti vispārēji, līdz ar to nav iespējams spriest par nepieciešamā ūdens patēriņu galvenajiem procesiem un to posmiem. Attiecīgās nozares LPTP (lai arī piemērojami kautuvēm ar liemeņu ražošanas jaudu, kas lielāka par 50 tonnām dienā) (3.2. tabula) nosaka, ka kopējais ūdens patēriņš cūku kautuvēm svārstās no 1600 līdz 8300 litriem uz vienu saražotā liemeņa tonnu³. Birojs ņem vērā, ka šis aprēķins cita starpā ietver arī ādu dīrāšanu, zarnu skalošanu un kautķermeņu mazgāšanu pirms to atdzesēšanas aukstuma kamerā, kā arī citas darbības, kas Komplekā nav paredzētas, tomēr no aprēķiniem izriet, ka arī citos Kompleksā paredzētos procesos ūdens patēriņš var būt lielāks par kautuves mazgāšanai, biodrošības pasākumiem un sadzīves un citām vajadzībām prognozēto. Biroja vērtējumā pirms Atļaujas pārskatīšanas Ierosinātājai nepieciešams sagatavot jau daudz detālāku ūdens patēriņa un novadāmo notekūdeņu bilanci, cita starpā ievērtējot, vai nav nepieciešams palielināt nosēdaku skaitu vai tilpumu, vai arī savlaicīgi paredzēt biežāku nosēdaku izvešanu.

- 6.4.5.7. Augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma risks potenciāli saistāms arī ar šķidrmēsli vai fermentācijas atlieku izkliedi. Tieši šādu risku novēršanai normatīvajos aktos, labas lauksaimniecības prakses nosacījumos un LPTP ir izstrādāta virkne prasību, kuras ievērojot nodrošināma apkārtējās vides saglabāšana labā stāvoklī. Atbilstoši Ziņojumam kūsmēsli tiek izkliedēti tikai lauksaimniecības zemēs saskaņā ar katra attiecīgā lauka kultūraugu mēslošanas plānu un ņemot vērā, ka saskaņā ar Noteikumiem Nr. 834 ar kūsmēsliem iestrādātais slāpekļa daudzums vienā lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektārā gadā nedrīkst pārsniegt 170 kg. Kā norādīts Ziņojumā, veicot šķidrmēsli (vai fermentācijas atlieku) izkliedi, tiks izpildīti visi priekšnoteikumi, lai novērstu augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojumu, bet arī, izvēloties jaunas lauksaimniecības teritorijas, kuras klāj zālāji, tiks veikta to apsekošana, piesaistot attiecīgās jomas ekspertus, vai izmantoti Latvijas biotopu kartēšanas dati, lai novērtētu, vai attiecīgajā laukā vai tā tiešā tuvumā neatrodas bioloģiski vērtīgi zālāji vai aizsargājамie biotopi, kā arī - lai izvairītos no šķidrmēsli izklijes šādās teritorijās.
- 6.4.5.8. Ar Paredzēto darbību būtiski palielināsies kūsmēsli izkliedei nepieciešamā lauksaimniecības zemju platība (Ziņojumā aprēķināts - no 182 līdz 879 ha). Saskaņā ar Ziņojumā (82. lpp.) sniegto informāciju šķidrmēsli/fermentācijas atlieku izkliedei izmantojamās lauksaimniecības zemes platība (~58,2 ha) arī šobrīd nav pietiekama, tādēļ lielākā daļa kūsmēsli tiek piegādāti pārstrādātājiem (~50 % biogāzes ražotājiem). Lai nodrošinātu normatīvo aktu prasības attiecībā uz atļauto kopējā slāpekļa daudzumu, ko drīkst iestrādāt vienā sezonā ar šķidrmēsliem /fermentācijas atliekām, līdz Paredzētās darbības īstenošanai Ierosinātājai būtu nepieciešamas papildus ~820,8 ha platības šķidrmēsli izkliedei. Tādēļ Birojs vērs akcepta lēmuma pieņemēja un arī Pārvaldes uzmanību, ka atbilstīgas lauksaimniecības zemes platības un to pietiekamība ir Paredzētās darbības pieļaujamībai būtisks priekšnoteikums. No Ziņojuma izriet, ka Ierosinātāja to apzinās un ir plānojusi risināt, tomēr šobrīd nepieciešamās lauksaimniecības zemju platības Ierosinātājai vēl nav.
- 6.4.5.9. No Ziņojuma izriet, ka lietus ūdeņi no teritorijas tiek novadīti meliorācijas grāvī, kas savienots ar koplietošanas ūdensnoteku 4123454313:05. Lietus ūdens, kas netiek uztverts lietus notekūdeņu sistēmā, infiltējas gruntī. Arī traktorcisternu uzpildes vietas

³ Liemeņu iznākums ~75 % (Apvienoto Nāciju Organizācijas tīmekļa vietne: <http://www.fao.org/wairdocs/lead/x6114e/x6114e04.htm>)

pie krātuvēm ir aprīkotas ar lietus notekūdens savākšanas sistēmām, un no Ziņojuma izriet, ka nestandarta situācijā (piemēram, ja uzpildes laikā notiek noplūde) – izlijumi tiek novadīti atpakaļ krātuvē.

6.4.5.10. Birojs secina, ka pašreizējā detalizācijā izstrādātais risinājums šķidrmēslu krātuvju Nr. 3, 4 un 5 izbūvei neparedz (vismaz Ziņojuma 1.2A attēlā neattēlo) traktorcisternu uzpildes vietas, tomēr tādas jāparedz līdzvērtīgi esošajām krātuvēm un risinājumā, kas nodrošina arī negadījumu situāciju pārvaldību. Tāpat Biroja ieskatā tas būtu ar Kompleksa darbību samērīgi un pamatoti izsvērt, vai Atļaujā nav neieciešams noteikt prasības arī iespējama piesārņojuma monitoringam.

6.4.5.11. Novērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka iespējamība, ka Paredzētās darbības pārdomāta un precīzi veikta realizācija varētu palielināt augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma risku, ir maz varbūtīga, tomēr īpaša vērība pievēršama atbilstoši tehnoloģiskā procesa ievērošanai un nodrošināšanai, kā arī šķidrmēslu/fermentācijas atlieku un notekūdeņu apsaimniekošanai. Vienlaikus ietekmes apjoms ir tieši atkarīgs no plānoto ietekmes mazināšanas pasākumu faktiskās nodrošināšanas un papildus nosacījumiem procesu uzraudzībai un kontrolei, līdz ar to šie pasākumi ir ietverami obligāto nosacījumu kopumā. **Lemjot par obligāto prasību izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs ņem vērā, ka šķidrmēslu/fermentācijas atlieku izklīdes nosacījumus un ierobežojumus jau noteic nozari regulējošie ārējie normatīvie akti, kā arī uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma nepieļaušana un kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājam saistoša. Vienlaikus, ievērojot visu šajā Biroja atzinumā minēto, Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta desmito daļu darbu veikšanai izvirzīt šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Bez atbilstīgas lauksaimniecības zemes platības, kas nepieciešama šķidrmēslu/fermentācijas atlieku izklīdei atbilstoši ārējos normatīvajos aktos noteiktajam, vai atbilstošu līgumu noslēgšanas par kūtsmēslu piegādi citiem pārstrādātājiem Paredzētā darbība nav pieļaujama.
- b) Bez atbilstošu Ziņojumā paredzēto Kompleksa darbības nodrošināšanai nepieciešamo objektu (šķidrmēslu/fermentācijas atlieku krātuvju) izbūves Paredzētā darbība nav pieļaujama.
- c) Visām plānotajām būvēm un iekārtām jāatbilst tehnoloģiskajām prasībām, kā arī regulāri jāveic esošo un plānoto iekārtu, tajā skaitā krātuvju, cauruļvadu un savienojumu pārbaudi, lai savlaicīgi identificētu bojājumus un novērstu augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojumu.
- d) Lai nepieļautu piesārņojuma nonākšanu vidē, arī pie jaunajām krātuvēm traktorcisternu uzpildes vietas jānodrošina ar cieto segumu, kas ļauj nodrošināt nolikumu savākšanu.
- e) Palielinot kautuves jaudu, jāparedz papildus nosēdakas/rezervuāri notekūdeņu savākšanai vai biežāka to satura izvešana.
- f) Atbilstoši Ziņojumam (127. lpp.) katra dzīvnieku sekcija jānodrošina ar dezinfekcijas barjeru.
- g) Nosacījumi monitoringam paredzami Atļaujas grozījumos.

6.4.6. Avāriju un negadījumu riski:

- 6.4.6.1. Saskaņā ar Ziņojumu uzņēmumā esošās un plānotās iekārtas nerada būtisku avāriju risku, kas varētu apdraudēt vidi un cilvēku veselību un drošību, tomēr ir daži objekti, kuri potenciāli var radīt bīstamību:
- 6.4.6.1.1. sadedzināšanas iekārtu radītie tehnoloģiskie riski – nepareiza sadedzināšanas iekārtu ekspluatācija un avārija sadedzināšanas iekārtās var radīt ugunsgrēka un eksplozijas riskus;
  - 6.4.6.1.2. biogāzes iekārtas un koģenerācijas stacijas radītie riski – būtiskākie riski ir sprādzienbīstama gāzu maisījuma veidošanās un saindēšanās risks. Saskaņā ar Ziņojumu paredzēts uzstādīt tipveida biogāzes koģenerācijas iekārtu;
  - 6.4.6.1.3. elektroenerģijas, siltumenerģijas un ūdensapgādes pārtraukšanas riski – elektroenerģijas, siltumenerģijas un ūdensapgādes ilgstošs pārtraukums var izraisīt nelabvēlīgu apstākļu kopumu, kā rezultātā novietnēs var iet bojā dzīvnieki. Liels bojāgājušo dzīvnieku skaits, ja tas netiek atbilstoši apsaimniekots, var radīt lokālus infekcijas riskus. Novērtēts, ka elektroenerģijas, siltumenerģijas un ūdensapgādes pārtraukšanas riski nerada tiešu un tūlītēju risku apkārtējiem iedzīvotājiem un videi;
  - 6.4.6.1.4. šķidrmēslu vai fermentācijas atlieku noplūde;
  - 6.4.6.1.5. biodrošības aspekti un iespējama dzīvnieku inficēšanās.
- 6.4.6.2. Izvērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka Kompleksam ir izstrādāti nepieciešamie pasākumi minēto avārijas varbūtību samazināšanai un novēršanai – gan attiecībā uz darba drošības un ugunsdrošības prasību ievērošanu, kā arī personāla apmācību, gan iekārtu ekspluatāciju, gan atbilstošas tehnoloģiskās pārbaudes un kontroles pasākumiem u.c. arī Kompleksā ir izstrādāts biodrošības pasākumu plāns (Ziņojuma 3.12. nodaļa), un attiecīgo jautājumu pārvaldībai gan Kompleksā, gan nozares uzņēmumos kopumā šobrīd tiek pievērsta pastiprināta uzmanība. No Ziņojuma izriet, ka arī pēc Paredzētās darbības īstenošanas tiks aktualizēti pasākumu plāni rīcībai ārkārtas situācijās un nepieciešamie organizatoriskie un tehniskie resursi šādu ārkārtas situāciju varbūtības samazināšanai, kā arī notikušo avāriju situāciju, arī inficēšanās gadījumu, ierobežošanai un likvidēšanai.
- 6.4.6.3. Novērtējis Ziņojumā sniegto informāciju, Birojs secina, ka Kompleksa darbībā ir apzināti galvenie avāriju rašanās avoti un veicamie preventīvie pasākumi to mazināšanai un novēršanai. **Saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta desmito daļu norādāms, ka Ierosinātājai ir jānodrošina visu Ziņojumā paredzēto drošības nosacījumu ievērošana, veicot gan darbinieku apmācību atbilstoši konkrēto darba vietu un darba pienākumu specifikai, gan nodrošinot savlaicīgus preventīvus, inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus negadījumu un infekciju risku novēršanai. Uzņēmuma darbības tehnoloģiskajos procesos jāparedz atbilstoši pasākumi drošības jomā, aktualizējot un izstrādājot konkrētus nosacījumus identificētajiem tehnoloģisko iekārtu un tehnoloģisko procesu avāriju riskiem, infekciju riskiem un to mazināšanai.**

Rezumējot Ziņojumā un šajā Biroja atzinumā citās nodaļās jau novērtēto, secināms, ka, palielinoties Kompleksa darbības jaudai, pieaugs Kompleksa radītās ietekmes, jo īpaši intensīvai lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanai tipiskajos un nozīmīgajos aspektos. Palielināsies smakas, palielināsies šķidrmēslu daudzums, būs nepieciešama gan papildus infrastruktūra to uzglabāšanai (Alternatīvas Nr. 2A gadījumā arī pārstrādei un fermentācijas atlieku uzglabāšanai), gan papildus

lauksaimniecības zemes šķidrmēslu/fermentācijas atlieku izklīdei. Visu minēto jautājumu pārvaldība, lai to nodrošinātu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, prasa īpašu pieeju gan Paredzētās darbības plānošanā, gan posmsecīgā realizācijā, kam ar šo atzinumu ir noteikti nosacījumi, bet papildus izvirzāmi arī pārskatītajā Atļaujā. Lai arī Birojs nav konstatējis izslēdzošus apstākļus nevienas no alternatīvu realizācijai, secināts, ka Alternatīvas Nr. 2 realizācija bez Alternatīvas Nr. 1 ietvaros paredzētajām papildus krātuvēm kūtsmēslu/šķidrmēslu uzglabāšanai nav pieļaujama, tāpat ir jāaprobežo Kompleksā vienlaicīgi turamo dzīvnieku skaits. Attiecīgie nosacījumi ir jāņem vērā arī uzraudzības iestādēm, nodrošinot efektīvu Ierosinātās darbības pārraudzību, jo citādā veidā Paredzētā darbība šobrīd nav pieļaujama.

Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta divi pirm daļa).

Direktors

A. Lukšēvics

2018. gada 5. septembrī